

METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierapi NFFT

Utgis normalt i fire ganger pr. år (januar, april, august, november) med deadline den 1. i måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni).

Opplag 1300 eks.

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Smedgata 49, 0651 Oslo (merk: NFFT).

Mail: nfft@nfft.no Webside: www.nfft.no

Bankkonto: 7874 05 96348 *

METAFORUMS REDAKSJON:

Kari Yvonne Kjølås DDPS, Poliklinikken (PUT) Drammen sykehus,

Klinikk for psykiatri og rus., Vestre Viken HF

Haugesgt. 89 A, 3019 Drammen. Tlf: 32 86 17 00 / 90097996

Mail: kariyk@online.no

Pål Abrahamsen Seilduksinstituttet AS, Markveien 23, 0554 Oslo

Tlf: 22 71 75 05 / 952 22 604 Mail: Pal.Abrahamsen@nfft.no

Hilde Ingebrigtsen

Tlf: 950 67 545 Mail: hildeingebrigtsen@yahoo.no

STYRET I NFFT:

Marianne Bie (Leder)

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet,

Seksjon for familie og oppvekst, Stensberggaten 27,

Postboks 8113 Dep., 0032 Oslo, Tlf.: 46 61 51 38 / 91 82 83 65

Mail: marianne.bie@nfft.no

Bente Barstad (styremedlem / nestleder)

Familieavdelingen Modum Bad, 3371 Vikersund

Tlf.: 32 74 97 55 / 918 49 236. Fax 32 74 97 97

Mail: bente.barstad@nfft.no

Allan Ettrup Hansen (styremedlem / regnskaps- og webansvarlig)

Tyrili Oslo, Normannsgate 47, 0655 Oslo Tlf: 97 72 42 68.

Mail: Allan.Ettrup.Hansen@nfft.no

Arne Kallekleiv (styremedlem / medlemsansvarlig)

Familievernkont. Øvre Romerike, postboks 202, 2051 Jessheim.

Tlf. 950 72 404. Mail: arne.kallekleiv@nfft.no

Jannicke Walther Tindberg: (styremedl.)

Familievernkont. Enerhaugen, Smedgata 49, 0651 Oslo

Tlf.: 915 57 508 Mail: jannicke.walther.tindberg@nfft.no

Siv Merethe Myhra (varamedl.)

Familienheten Borgestadklinikken BA, Postboks 1 3701 Skien

Tlf.: 35509100/99276618

Mail: Siv.myhra@borgestadklinikken.no / siv.myhra@nfft.no

Alicja Olkowska (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF

Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 21 00 / 93036883

RBUP Postboks 4623, Nydalen 0405 Oslo

Mail: alicja.olkowska@r-bup.no

Jarle Svardal (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF

Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 20 61 / 98 8283 78

Mail: jarle.svardal@nfft.no

Forsidebilde: Carl Larsson (1853 1919) – Julemotiver i utvalg.

Medlemskap i NFFT

kr. 750.- pr år

Inkludert i prisen er 4
nummer av tidsskriftet

FOKUS

og 4 nr. av

METAFORUM

samt rabatter på
foreningens og andre
arrangementer.

Bankkontonummer øverst

på denne siden *

ANNONSER TIL METAFORUM

Vi tar gjerne inn
annonser om det som
skjer innen fagfeltet,
som kurs, seminarer,
ledige stillinger, nye
bøker viktige
begivenheter m. m.

Prisene er:

¼ side kr. 1000,-

½ side 2000,-

1/1 side kr. 4000,-.

For fargeannonser
kommer et tillegg
på 500,- pr. annonse.

annonser for kurs
med rabatt for NFFT-
medlemmer er gratis.

annonser som settes i
bladet kommer gratis på
websidene, om ønskelig.
annonser kun på web:
Kr 2000,-.

Send teksten på e-post
til redaksjonen.
frister og adresser står
øverst på denne siden.

Husk i november den gylne september ...

Dere har vel krøpet i hus nå – de fleste av dere. Det er tid for sommel og rot – og kanskje litt rydding. I hvert fall for noen her i redaksjonen. Alt som kan minne om sommer er nå stuet bort. I morges var det frost – og alt hadde fått et tykt isbelegg. Været var klart og vakkert med en kald sol over landskapet.

Vi er inne i et mellomstadium, et hvileskjær, mellom sommerens hektiske aktivitet og førjulstidens travelhet. Plutselig har vi litt tid til overs, til etter-tanker og sortering, til å se gjennom notater, til å kikke på en film eller en videosnutt. Vi har nettopp sett to sådanne. Skulle bare sjekke noe på NFFT's nettsider og der lå videoen fra systemisk kafé med Arve Bjelland Grov og Trude Finseth - på Soria Moria i Oslo. En workshop om å leke, fortelle, fantasere og formidle. Morsom og verd å kikke på. Dermed kom vi rett til You Tube – og der lå jammen en video med Per Jensen også - på kafé i Midt-Norge (Trondheim tror vi). Vel verd å ta med seg den også, for selv om kvaliteten på opptaket var så som så – var innholdet bra og mye klokt ble formidlet; Om forskning på den personlige erfarings betydning i terapi, om resonans og gjenkjennelse, og litt om profesjonalisering av faget familieterapi. To tips å ta med seg i høstmørket altså. Og dermed gikk *den* formiddagen. Det er rart hvordan tiden kan fly når man somler.

Nå strammer tidsskjemaet seg til igjen. Dette nummeret skal snart i trykk. Førjulsseminaret står for døren: *FOKUS PÅ FOKUS*, som dere sikkert har fått med dere. Plassene fylles og de siste brikker i programmet skal legges til dette 40-årsjubileet for tidsskriftet Fokus på familien. Velkommen!

Vettegruppa er også i full sving med årskonferansen i februar 2013. Det vil dere se av annonseringen i dette nummeret. Tema er *Balansekunst – I storm og stille*. Er det uklart hva tittelen innebærer så se presentasjon av foreleserne i den folderen som er innlagt i bladet. Der blir det også jubileumsmiddag, NFFT og Metaforum fyller jo også - 30 år, men det altså til neste år., Er 30 år gammelt eller ungt for en forening? Alt er relativt, heter det seg, og vi i redaksjonen tenderer til å synes at både 30- og 40-åringer er ganske så unge.

Og apropos av yngre alder; Vi har godt håp om å fylle på i redaksjonen med et par sådanne fra nyttår, men det får dere vite mer om i januarnummeret.

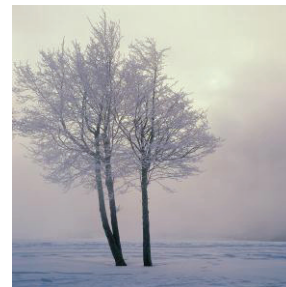
Long time planning altså, som så mye når det gjelder foreningsdrift, der jula planlegges om våren, våren planlegges om høsten.

Juniseminaret i Nord-Norge er forresten også på beddingen allerede – og jammen har de 30-års jubileum der også. Arbeidstittel: ”Samtalens kraft i arbeidet med nettverk og reflekterende prosesser”.

Det er mye informasjon i dette nummeret – som dere vil se, og reklame/annonser – som vi gjerne mottar (se side 2). Men litt fagstoff er det også gitt plass til, mest fra redaksjonen denne gangen, med tanker om åndelighet og klinisk praksis. God lesning.

Og dermed var det slutt på plassen her – og natten nærmer seg. Tiden flyr når man ikke somler også.

*Med ønsker om passelige mengder
trivelighet og travelhet –
ha en fin førjulstid –
med hilsen fra oss i redaksjonen.*

Hilde

Pål

Kari Yvonne
Ansvarlig redaktør

Ps: Når dette bladet når dere er det er bare 4 måneder igjen til påske!

STYRETS SIDE:

”Sammen er vi mindre alene.”

Overskriften er den norske tittelen på boken, som senere ble filmatisert, ”Ensemble, c’est tout” av den franske forfatter Anna Gavalda. Selve historien handler om fire ensomme menneskers liv der tilfeldigheter bringer dem sammen. De blir boende under samme tak og tvinges til å bli kjent med hverandre. Sammen lærer de seg å håndtere sorg og motgang. Slik skal de komme til å elske hverandre. Det går da opp for dem alle: Ensomhet gjør ingen sterke og sammen er man mindre alene.

Styrken som ligger i det å være i et felleskap var en viktig drivkraft i etableringen av en interesseforening for familieterapi. Gjennom 30 år har NFFT vært en viktig arena for faglig utveksling og utvikling, inspirasjon og nettverksbygging. NFFT er et felleskap for fagfolk innen mange ulike profesjoner med felles interesse for familieterapi. *Mangfold* er et kjennetegn både ved foreningen og fagfeltet.

Hvor var vi, hvor er vi og hvor går vi som forening og fagfelt? Dette er aktuelle spørsmål å stille ved jubileer. NFFT har 30 års jubileum neste år og det nordiske tidsskriftet for familie og relasjonsarbeid *Fokus på familien* feirer 40 års jubileum i 2012.

Mulige svar vil være preget av fra hvilket ståsted man ser historien, nåtiden og fremtiden.

Jeg blir for eksempel slått av at interessen for dette fagområdet synes å være økende samtidig som det ikke gjenspeiles i viktige føringer fra myndighetene. Jeg hører ofte kollegaer gi uttrykk for at familie og relasjonsperspektivet ikke får gjennomslag på arbeidsplassen. Det individualorienterte dominerer. Dette blir en utfordring sett fra forståelsen av at problemer er noe som oppstår og opprettholdes *mellom* mennesker og ikke *i* eller *ved* mennesker. Enda mer paradoksalt blir dette misforholdet om vi skal tro Minuchins ord om at familieterapi er den mest effektive form for individualterapi.

Helsedirektoratet gav i 2008 ut Prioriteringsveilederen for psykisk helsevern for voksne. Prioriteringsforskriften er klart innrettet mot individual-psykiatriske diagnoser. Det er den individuelle tilstand og funksjonsfall som skal vurderes. Det er ikke gitt åpning for å vurdere relasjonsvansker som kilde til rett til prioritert helsehjelp, annet enn at det kan vurderes som årsak eller som opprettholdende faktor for den individuelle tilstand. Det er en mangel ved prioriteringsforskriften at alvorlige relasjonsvansker ikke gir grunnlag for prioritert helsehjelp på linje med individuell psykiatologi.

Dette er et tankekors når vi ser tilbake på hva som var utgangspunktet for utviklingen av familieterapi som fag: Protesten mot den individualorienterte diagnostiske tradisjonen.

Min erfaring er at de fleste fagfolk som arbeider med klienter/pasienter/brukere, vil gi sin tilslutning til at det er mest fruktbart å se den enkelte i en større sammenheng enn et individualistisk perspektiv. Praksis mange steder gjenspeiler dessverre ikke dette synet. Selv om NFFT har eksistert i 30 år og vi har en familieterapitradisjon på ca. 60 år her i landet, har ikke hjelpeapparatet tatt konsekvensen av å se problemer som noe relasjonelt.

Heldigvis er der lyspunkter. I Helsepersonelloven er det tatt inn at helsepersonell har plikt til å ivareta mindreårige barn som pårørende når en eller begge foresatte er i behandling. Helsedirektoratet og Rusbehandling Midt-Norge har gitt ut en veileder som heter ”Barnespor

for helsepersonell”. Denne er praktisk hjelp til å snakke med barn og foreldre sammen, som kan bidra til at det relasjonelle perspektivet blir fulgt opp både teoretisk og praktisk.

Utviklingen går langsomt i positiv retning på noen områder.

Aldri før har det blitt utdannet flere helse- og sosialarbeidere enn nå i systemisk og relasjonell tenkning. Gjenspeiler dette seg i praksis? Hva kan bidra til å bygge ned myter om familierapi og bygge opp rammer og kompetanse for et systemisk og relasjonelt perspektiv?

En utfordring for NFFT og fagfeltet er å fortsette å være pådrivere for at disse perspektiv gjenspeiles i praksis. Behovet for et faglig felleskap og et sterkt fagmiljø for familierapi har ikke blitt mindre gjennom disse årene. Vi har blitt flere, og det må også bli mer av oss. Vi må snakke høyere og tydeligere om vår kunnskap.

John Donne sa det allerede i 1624:

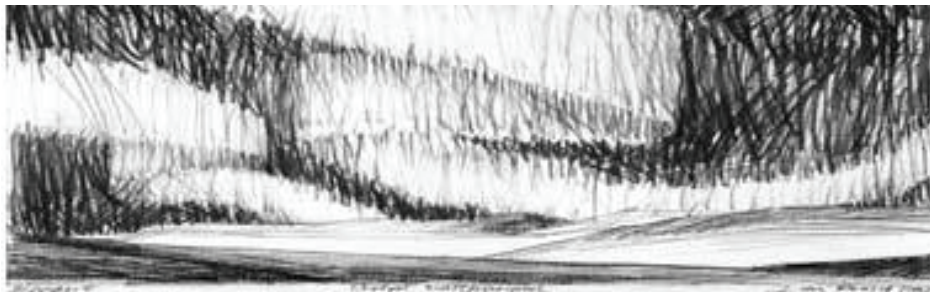
”No man is an island, entire of itself. Each is a piece of the continent, a part of the main”.

Det er all grunn til å være med å markere og feire NFFT på Vette i februar 2013 og tidsskriftet *Fokus på familien* sitt jubileum i Losjen i desember 2012.

”Sammen er vi mindre alene”. Hjertelig velkommen!

Bente Barstad
Nestleder NFFT

1. annonsering

JUNISEMINARET 2013

Juni17. - 19. juni i Tromsø –Sommarøy Arctic Hotel

30 års jubileum Nordkalottprosjektets Juniseminar!

Arbeidstittel:

”Samtalens kraft i arbeidet med nettverk og reflekterende prosesser.”

Vi ønsker innspill til workshops fra personer/grupper som vil presentere eget arbeid inspirert av dette tema.

Gi beskjed til Thorbjørg Guttormsen: thorbgutt@gmail.no
og Åsta S. Myhre Asta.Myhre@unn.no innen 31.januar.

Følg med på www.nfft.no

Hvorfor er livssynsspørsmål et privat anliggende i profesjonell praksis?

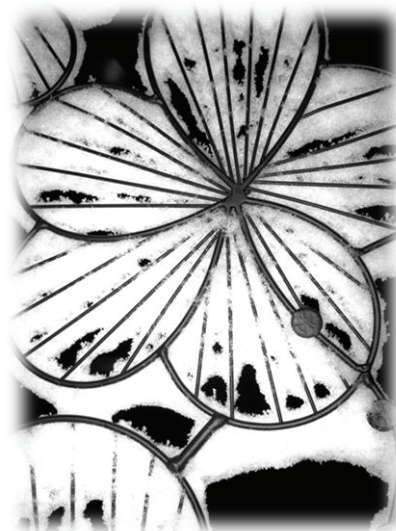
v/ Hilde Ingebrigtsen, Metaforumredaksjonen

Dette spørsmålet har jeg tumlet med mer enn en gang i min praksis som familierapeut. Og jeg har forundret over hvor ofte mange kolleger og fagfeller blir litt "stive og rare" i holdningen når slike spørsmål bringes på banen. Det er nesten å sammenligne med en allergireaksjon hos enkelte - dersom åndelighet eller religiøsitet tematiseres.

Vi snakker om "alt" i terapi. Som terapeuter praktiserer mange av oss en tilstedeværende ikke-vitende holdning og forsøker så godt vi kan å møte klienten der vedkommende er. Men selv om livssyn og religion for mange mennesker er det verdifundamentet de handler, tenker, føler og erfarer verden gjennom, det eksistensielle i det å være menneske, er det min erfaring at dette reflekteres og diskuteres lite om på våre arbeidsplasser.

I "Opptrappingsplanen for psykisk helse", Stortingsproposisjon nr 63 (1997-98):6, heter det: *"En person med psykiske problemer må ikke bare sees på som en pasient, men som et helt menneske med kropp, sjel og ånd. Nødvendige hensyn må tas til menneskets åndelige og kulturelle behov, ikke bare de biologiske og de sosiale. Psykiske lidelser berører grunnleggende eksistensielle spørsmål (...) og dette må prege oppbygging, praksis og ledelse av alle helsetjenester".*

Seksualitet, som på Freuds tid var tabu, snakkes om i alle rom i dag, så vel i terapirommet som i det offentlige rom. De aller fleste terapeuter som jobber med par har søkt kunnskap og lært seg metoder for å møte klienters seksuelle problemer og utfordringer. Det er ikke tabu å snakke om temaet mellom fagfeller. Vi har fått sexologer og det arrangeres konferanser og

kongresser, hvor de av oss som ønsker mer kunnskap om temaet og metoder kan innhente slik viten, uten å måtte forsvare det i sine fagteam. Det har blitt en selvfølgelig del av profesjonell praksis. Seksualitet er ikke bare er en kilde til vitalitet, glede, nytelse og forplantning. Den har også sine lumre, stygge, undertrykkende og vanskelige sider som kan medføre lidelser og påføre både voksne og barn traumer for livet. Likevel tematiserer vi terapeuter utfordringene og problemene dette medfører.

Freuds forståelse av uheldig religiøs påvirkning som bakgrunn for utvikling av hysteri og nevroses, og hans argumenter for at religion var uttrykk for en kollektiv tvangsnevrose (ikke uten grunn i datidens Østerrike) bidro kanskje i sterk grad til at sjelesorg og psykoterapi etter hvert ble adskilt. Selvsagt har religion uheldige sider. I likhet med seksualiteten kan religion brukes som maktmiddel til undertrykkelse og påføre skader for livstid. Vi behøver ikke se så langt for å oppdage uheldige sider. Kan vi terapeuter likevel våge å åpne døren mellom fagfeltene litt og reflektere over hvordan dagens utfordringer i helse- og sosialverden kan møtes på bredere basis, at eksistensielle problemer og kriser også inkluderer åndelig tematikk, ikke minst når det gjelder våre nye landsmenn. De har ofte et langt

sterkere forhold til religion i hverdagen og som fundament for eksistensen.

Det er min oppfatning at det norske samfunnet og store deler av det terapeutiske ”establishment”, ser på livssyn og religiøsitet som et privat anliggende. Dermed tematiseres i liten grad slike spørsmål i terapirommet, til tross for at kan være av avgjørende betydning for å kunne hjelpe klientene videre i livet. De av oss som har gjort det, og gjør det, snakker kanskje ikke så høyt om det? Er det skrekkehistoriene fra tidligere tiders ”forkynnende og misjonerende” praksiser som kanskje har vært medvirkende til tabuiseringen, godt hjulpet av den økende grad av sekularisering i samfunnet for øvrig? Har vi glemt at både livssyn og religion handler om verdier og grunnholdninger vi alle skaper meningssammen-

henger i samsvar med? Eller er det også elementer av arroganse og underliggende angst for å bli ”sett ned på”, ikke bli tatt på alvor – og kanskje bli utelukket av ”det gode selskap” som ligger under? Handler det om at vi ikke har måter eller metoder for å nærme oss slike spørsmål? Jeg vet ikke, jeg bare undrer meg. Kanskje er strømmen av mennesker som oppsøker alternative terapeuter et uttrykk for at spørsmål som berører åndelighet er vesentlige savn i møte med profesjonelle hjelpere? Min undring og mine tanker rundt temaet ble sterkere da Metaforum-redaksjonen fikk en ny bok tilsendt, med spørsmål om vi kunne omtale den. Jeg gikk derfor til Gyldendal Akademisk boklansering 11. oktober i år. Du får her noen smakebiter fra denne dagen. Bokomtalen finner du et annet sted i Metaforum.

Lanseringsseminar for

”Åndelighet – mening og tro. utfordringer i profesjonell praksis”

Forlagsredaktør Cathrine Idsøe ønsker velkommen til boklanseringen, og forteller at bokprosjektet startet ved at Gyldendal Akademiske fikk en henvendelse fra Grethe Nordhelle og Torill Danbolt med forespørsel om forlaget kunne være interessert i å utgi en bok for profesjonelle hjelpere som kunne inspirere til refleksjon rundt temaet åndelighet, mening og tro. Gyldendal tente på prosjektet. De to foregangskvinnene ble redaktører og inviterte med i alt 14 bidragsytere som representerer fagområder som psykologi, sosialt arbeid, sykepleie, ergoterapi, filosofi og teologi. Åtte av disse vil foredra for oss i dag. Du får her noen smakebiter fra denne seminarettermiddagen, slik undertegnede oppfattet det som ble sagt.

”Å tro eller ikke tro” – er det spørsmålet? er tittelen på Torill Danbolt foredrag. Hun takker forlaget og forteller at hun i minst 10 år har drømt og ønsket en bok som kunne ha både bredde og analyse av temaer rundt åndelighet. Torill har vært høgskolelektor i sosialt arbeid på Diakonhjemmets høgskole i 15 år. Hun leser noen vers fra Henrik Wergelands dikt ”Julaften” – et utrolig sterkt dikt som du finner ved noen tastetrykk på Google! Mens jeg lytter tenker jeg: Du verden, dette er en glemt skatt som i poesiens språk berører hjertet i forhold til livssynsspørsmål og medmenneskelighet. Klokskap.

Så lenge alt går bra i livene våre trenger vi ikke å forholde oss til åndelighet. Men ved rystende hendelser, er det ikke da slik at vi søker og trenger noe utenfor oss selv? sier Torill, og minner om hvordan menneskene søkte til kirkene, til fellesskapet, til symbolene (lystenning, rosetog etc) sommeren 2011 etter tragediene på Utøya og i regjeringsskvartalet.

Å tro eller ikke tro – er spørsmål vi lenge har sagt nei til i profesjonell praksis. Så enkelt kan man ikke svare på et så viktig spørsmål. Det var konklusjonen Grethe og Torill kom frem til i sine samtaler.

Torill forteller at hun mange ganger har blitt møtt med en sint avvisning om hun har forsøkt å nærme seg tematikken tro og livssyn blant andre fagpersoner. ”Som fagperson kan jeg da umulig vite hva jeg skal si når det gjelder slike ting”, var reaksjonen. Andre ganger opplevde hun at fagfeller trodde hun snakket om påvirkning og misjonering.

Det er ikke det Torill Danbolt er opptatt av. Hun mener at om vi skal arbeide etter et helhetssyn på mennesket må også den åndelige siden med. En dypt troende (uavhengig av hvilken religion eller tro vedkommende bekjenner seg til) kan bli møtt med ignorering av dype behov, dersom denne tematikken ikke inkluderes i profesjonell praksis. Faglig sett er det gode grunner for å se på tro og livssyn som ressurs. Til trosfrihet hører at man får praktisere sin tro. At religion og livssyn ikke lenger bare tilhører det private rom viser demonstrasjonene og protestene mot Mohammedkarikaturene i tegning og film, sier Torill Danbolt.

”**Pust frem ansiktet mitt**” har Notto Thelle som overskrift på sitt innlegg.

Han er seniorprofessor i teologi ved Universitetet i Oslo. I årene 1969-85 arbeidet han i Japan som assosiert leder ved NCC Center for the Study of Japanese Religions i Kyoto. Notto Thelle har vært særlig opptatt av dialogen med Østens religioner og alternativ spiritualitet, og av kristen spiritualitet.

Overskriften på innlegget er tatt fra Per Olov Enquists roman ”Nedstörtad engel” – en utrolig bok som handler om monstermenneskene. De som i sin tid enten ble gjemt bort i redsel og skam eller vist fram på sirkus (hvor de i det minste ble synlige, om enn man kan si mye om den praksisen). Den store fordelene med god litteratur er at den inspirerer til refleksjon og utvidede fortellinger. En god fortelling gir berøring og gjenkjennelse. Verden blir større. Hva er det som skjer når mennesker møtes ansikt til ansikt? Er det mulig å fornemme et større nærvær i samtalen, noe som er

større enn det som skjer mellom de to som møtes?

Jeg vil likevel ikke si at samtalen mangler dybde om det åndelige eller religiøse perspektivet ikke er til stede, sier Notto Thelle. Definisjonen på et sakrament er ”synlige tegn på Guds nåde”. Blikk, berøring, og hender kan bli sakramenter.

Notto Thelle fremhever også en annen forfatter: Yngvar Ambjørnsen, og hans blikk for mennesker i randsonen, som han gir verdighet, ofte gjennom naturbeskrivelser.

Et seende nærvær. ”Opp Oridongo” er en metafor for psykosen og søkingen etter kilden og betydningen av å bli sett. Notto Thelles kapitel 15 i boka heter ”Ansiktets lys – om blikk og berøring”. I Thelles kapitel vil du også møte en utvidet forståelse av humanisten og filosofen Emmanuel Lèvinas. Gled deg!

”**Samtalen som kan løfte – om den skjulte hensikt i et åndelig perspektiv**”

er Grethe Nordhelles overskrift på foredraget. Hun er advokat og psykolog og ansatt som førstelektor på Diakonhjemmets Høgskole, Institutt for sosialt arbeid og familieterapi. I tillegg driver Nordhelle egen klinisk praksis som psykolog og mekler. Hun er også forfatter av flere fagbøker. Tittelen på hennes kapitel 5 er ”Den skjulte mening - Åndelig forståelse av erfaringer”.

”*Ingen kan lære deg noe som ikke allerede halvveis slumrer i din vitens morgendemring*” (Khalil Gibran i ”Profeten”). Kan de mulighetene som finnes i møtet med den andre gjennom tilstedeværende nærvær uttrykkes mer poetisk og respektfullt? (min bemerkning).

I Grethes kapitel finner vi ulike møter med klienter i forhold til åndelige spørsmål. Hun er opptatt av ”åndelige slumringstilstander” – det å treffe en klangbunn som kan gi en ny og meningsfull sammenheng hos klienten. Også Grethe går til poesien for å uttrykke ”den skjulte hensikt” og siterer fra André Bjerkes dikt ”Amor Fati” (Elsk din skjebne), 3.vers: ”*Også smerten*

er din tjener..” hvor André Bjerke løfter smerten ut av det meningsløse. - For noen er dette provoserende, for andre gir det en meningsfull sammenheng, sier Grethe Nordhelle. Kanskje er det slik André Bjerke sier at vi tiltrekker oss vår skjebne? Gjennom aksept av skjult mening kan det som blir blokkert gjennom livshendelser bli re-koblet. Mange klienter har behov for samtaler i åndelig perspektiv. Inviterer vi til slike samtaler, eller fornemmer klienten at her er det ikke rom for det? Hvordan klare å leve med det som er, når vi kommer i krise?

Den amerikanske teologen Reinhold Niebuhrs bønn for det 20. århundre uttrykker det slik: *”Gud, gi meg sinnsro til å godta de tingene jeg ikke kan forandre. Mot til å forandre de ting jeg kan, - og visdom til å vite forskjellen”*. Denne bønningen er for øvrig adoptert av Anonyme Alkoholikere og andre 12 trinns program. En av familieterapiens mødre, Virginia Satir, siterte den så ofte at jeg faktisk trodde den var hennes oppfinnelse (min bemerkning). På norsk har vi ordtaket: *”Aldri så galt at det ikke er godt for noe”*. Hva er den åndelige forståelsen av dette ordtaket? spør Grethe Nordhelle.

Til slutt forteller hun om en gammel indisk kvinne hun møtte på en av sine reiser, og som gjorde et uutslettelig inntrykk. En kvinne som hadde tillit til en guddommelig kraft som ga håp, styrke, trygghet og utholdenhet i en (for oss) ganske vanskelig livssituasjon. Historien finnes i boken.

”Hvordan ivaretas det helhetlige menneskesynet i dagens psykiske helsearbeid” er Lisbet Borges overskrift. Hun er klinisk spesialist i psykiatrisk sykepleie og førstelektor i psykisk helsearbeid ved Diakonhjemmets Høgskole, hvor hun underviser innenfor diakonifaglige og teologiske disipliner. Hennes bokkapitel heter *”Helhet og sammenheng – om å møte eksistensielle og åndelige behov hos mennesker med psykiske lidelser”*.

Å møte eksistensielle og åndelige behov handler om mer enn terapi fra de profesjonelle, sier Lisbet Borge. Det innebærer også tilstedeværelse og mot.

Hun siterer Hans-Georg Gadamer som sier at *mennesket er tolkende og helhets-søkende*, og Irvin D.Yalom som beskriver at menneskets grunnvilkår på jorden er knyttet til fire temaer: *dodens uunngåelighet, eksistensiell ensomhet, meningen med tilværelsen og frihet*.

Hun viser til St.prp. nr 63, og sier at likevel er det slik at åndelige og eksistensielle spørsmål knapt er omtalt i psykiatriske fagbøker. Lisbet Borge mener at å bli møtt og anerkjent for sin søken etter mening, kan være grunnleggende for utfallet av brukernes psykiske helse. Dessuten – forskning viser at religiøs aktivitet øker deltakelsen i sosiale aktiviteter, *på godt og vondt* (min bemerkning) – noe som ansees vesentlig i forhold til heling eller bedring av psykiske symptomer som angst, depresjon og ensomhet. Frankl sa i 1985: *”Å være menneske innebærer å være rettet mot noe utenfor seg selv, en livsoppgave eller en visjon”*. Å lytte til musikk, å gå en tur i skogen og å tenke over eksistensielle spørsmål, er virksomhet vi mennesker kan ha stor glede og nytte av. Poeten Helge Torvund sier i *”Sjelsord”* (2008), s. 173: *”Å skriva poesi lækjar einsemd..”*

”Hvordan kan jeg leve med at jeg snart skal dø.” er Liv Wergeland Sørbyes innleggsoverskrift. Hun er sykepleier og cand. philol. med hovedfag i kristendom. Hennes spesialområde er kommunehelsetjenesten og etiske utfordringer ved livets slutt. Hun er professor på Diakonhjemmets høyskole. Bokkapitlet bærer tittelen *”Å ta menneskets åndelige dimensjon på alvor”*, og er skrevet sammen med Liv Thorild Undheim, som for tiden er instituttleder ved Institutt for sykepleie og helse på Diakonhjemmets høgskole.

Hva kan jeg gjøre med denne sannheten: Jeg skal snart dø, sier Liv Wergeland Sørbye, og forteller om Kajas valg da hun fikk terminal kreftdiagnose, i slutten av 20

årene, og ville gifte seg før hun døde. Utdrikingslaget ble holdt på Hospice.

Sykepleiefaglig knyttes åndelighet i stor grad til livets slutt. Vissheten om at vi alle skal dø er vesentlig. I noen religioner ansees ikke døden som det endelige. I noen livssyn er det kun dette livet som er det eneste. Åndelig hjelp må derfor tilpasses den enkelte. Det er dialogen med den enkelte som er viktig.

Norge er det land i verden hvor færrest dør hjemme. De aller fleste dør på sykehus og i institusjoner, selv når det er klart at det kanskje bare er timer om å gjøre. Mange beskriver unngåelse av det å forholde seg til døden. Pasienter kan underkommunisere sin egen innsikt om at døden er nært forestående for ikke å påføre sine nærmeste smerte (Treloar). Andre spør: "Hvorfor er det ingen som spør om min død". 58 % av de som dør i Norge er over 80 år, "mett av dage". Wergeland Sørbye anbefaler anestesilege Kjell Erik Strømskags bok "Og nå skal jeg dø" som omhandler åndelig omsorg ved livets slutt versus sjelesorg.

Wergeland Sørbye er opptatt av at åndelig praksis må være integrert i studentenes praksis. At det som skjer etter døden, - hvordan begravelse/bisettelse (valg av salmer og musikk) skal være er noe vi kan åpne for at den døende deltar i, om det er ønske om det fra vedkommende.

"Øyeblikkets mulighet" er tittelen på Grete Sælids innlegg. Hun er sosionom med hovedfag i filosofi, og har arbeids-erfaringer fra forbygging av rus hos ungdom, miljøterapi, familie- og nettverksarbeid på ungdomsinstitusjoner. Bokkapitlet bærer samme overskrift som foredraget. - Det har vært en krevende og meningsfull oppgave å arbeide med denne teksten, sier hun.

Øyeblikk kan være fulle av mening. Øyeblikk kan åpne seg og være fulle av mening der og da, eller som refleksjon i etterkant. Vi kan overse mulighetene, vi

prøver å forstå og handle, i stedet for å være tilstede i øyeblikket. Kierkegaard stiller i sin eksistensfilosofi opp den vesentlige livsoppgave for oss; *hvert enkelt menneske har som oppgave å bli seg selv...* Selvforholdet hos Kierkegaard er et sentralt og komplekst begrep som er nær knyttet til angst og fortvilelse.

Mening kan vise seg uten vår medvirkning. Tillit til øyeblikket selv kan forløse og forsone – bli en mulighet. Kan vi gi slipp på ferdigheter og kunnskaper og være til stede – åpent til stede? Det dreier seg om en tilstand som ligger hinsides kunnskap. Kierkegaard snakker om angsten som en subtil unngåelse av oss selv. Å kontrollere og bestemme kan være en måte å unngå ubehaget. Vi rammer inn og unngår fullendelsen av øyeblikket. Vi kan ikke bestemme på forhånd hva som skal komme, men våger vi å stå i ubehaget i tillit til at noe bærer, kan vi oppleve at det er en mening som åpner seg i øyeblikket, i spranget.

"Åndelighet i lys av tilbakeblikk på livet – et jungiansk perspektiv" er tittelen på Astri Hognestad sitt foredrag. Astri er utdannet analytiker/psykoterapeut fra C. G. Junginstituttet i Sveits. I tillegg er hun cand.philol. i kristendomskunnskap - og sosionom. Astri Hognestad driver privat praksis som psykoterapeut og holder kurs og foredrag om jungiansk psykologi og symbolforståelse. Hun har nylig utgitt boken "Livets spor". Tittelen på hennes bokkapitel i denne sammenhengen er *"Møte med religiøse erfaringer og nye gudsbilder i arbeidet med mennesker"*, hvor hun også tar opp negative erfaringer med religiøse miljøer. Som jungiansk terapeut er det naturlig å forholde seg til åndelige spørsmål. Åndelighet og religiøsitet kommer inn i mange sammenhenger i livet, i faser eller når vi blir eldre. I dag velger Astri å snakke om biografiarbeide – det å stille seg selv noen spørsmål, gjøre opp status over livet sitt (et arbeid som kanskje er ekstra viktig når vi står i eksistensielle valg eller møter livshendelser som er vanskelig å leve med og

akseptere (Mer om dette arbeidet finner du for øvrig i boken "Livets spor")

1) Hvem er du blitt i samspill med relasjonene og hendelsene i livet ditt? Har det vært en mening – en rød tråd? Er livet ditt tilfeldig eller er det en slags høyere plan?

2) Ser du deg selv som offer eller medskaper? (Astri viser et nydelig bilde av et tre som vokser under og inn i steinen, og likevel strekker seg mot den blå himmelen.) Hvordan har det vært med din resiliensevne, evne til å finne konstruktive løsninger når livet butter imot?

3) Hvordan oppleves vendepunkter eller kriser? Vendepunkter fører ofte til at nye rom åpner seg, ser du mulighetene eller begrensningene. Vendepunkter bærer ofte i seg en arketype (i Jungiansk betydning) til større grad av helhet. Vi kan bli knust, men nettopp i krisen kan det åpne seg ny mening (jf. Grete Nordhelles "skjulte mening") Å møte slike fortellinger i terapirommet og bekrefte erfaringene kan være avgjørende. Arketyper er krefter som skaper endring og har sammenheng til noe større.

4) Hvordan kan vi forsone oss med fortiden? Alle krenkes i større eller mindre grad gjennom livet. Tilgivelse er noe som skjer gjennom et lengre arbeid, - det handler om å gjenvinne selvrespekten.

5) Ditt forhold til det som er større. Står du i forhold til det uendelige eller ikke? Det er ditt livs kriterium.

6) Det siste store vendepunktet er døden. I vårt forhold til døden utkrystalliseres opplevelsen av det livet vi har levd. Døden tar vårt liv, men vi blir levende når vi forholder oss til den – og vi erfarer hvem vi er.

7) Målet med biografarbeidet er visdom.

Det finnes en hjertets kunnskap som ikke er akademisk kunnskap, men som erverves gjennom livsprosessen.

Slik avslutter Astri Hognestad.

Fra forlaget takkes det og med blomster. Om lag 50 mennesker har vært til stede denne ettermiddagen på Gyldendal.

Det har ikke handlet om familierapi, men om en tematikk som vi i liten grad har beskjeftiget oss med i relasjons- og familierapi.

Takk for nye tanker som bidrar til ny undring og refleksjoner.

Hilde Ingebrigtsen -
Metaforumredaksjonen
hildeingebrigtsen@yahoo.no

Liv Thorhild Undheim, Grete Nordhelle, Kai Ingolf Johannessen, Bodil Tveit og Annette Leis-Peters er fem av ti ansatte ved Diakonhjemmet Høgskole som bidrar i boken "Åndelighet – mening og tro". (Bilde fra Diakonhjemmets nettside).

Omtale av boken - se neste side:

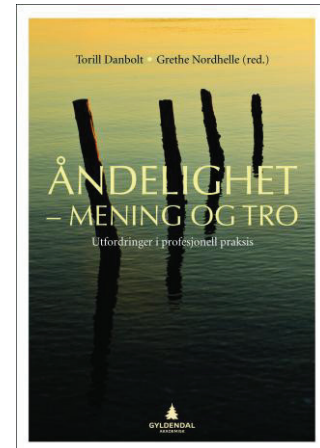
BOKOMTALE:

”Åndelighet – mening og tro” Utfordringer i profesjonell praksis

Torill F. Danbolt og Grete Nordhelle (red)

Gyldendal Akademisk (2012)

Omtale ved Hilde Ingebrigtsen

”Å føre profesjonelle samtaler som rommer åndelige temaer, kan for mange fagpersoner sammenlignes med å bevege seg på dypt vann. (...) Åndelighet dreier seg om verdispørsmål. (...). Når er det en styrke eller en nødvendighet å inkludere åndelige spørsmål i den profesjonelle samtalen?” Dette sier Grete Nordhelle i innledningskapitlet til en bok på 245 sider, hvor hun og medredaktør Torill Danbolt har invitert 14 skribenter med ulik fagbakgrunn til å tematisere eksistensielle spørsmål i forhold til profesjonell praksis.

De fleste av artikkelskribentene har en eller annen tilknytning til Diakonhjemmets Høgskole, som også ønsker å gi sine studenter ”Livssynskompetanse, dvs evne og ferdigheter til å møte livsspørsmål, eksistensielle og åndelige spørsmål basert på den andres livssyn og tro.” Dette er imidlertid ikke bare en bok for studenter som ønsker å tilegne seg livssynskompetanse. Gyldendal Akademisk sier på baksiden av boka: ”I altfor lang tid har de helse- og sosialfaglige profesjonsyrkene sett på livssyn som et privat anliggende, som dermed ikke har blitt berørt i profesjonell praksis.”

Mange av artikkelskribentene er presentert gjennom undertegnede innlegg fra Gyldendals lanseringsseminar i dette Metaforum. Her skal jeg bare trekke frem en til, som kanskje kan være en god start for de mer sekulære lesere av Metaforum, nemlig ergoterapeut Daniel Lee. Han presenterer en ”livssyn i identitet modell”, som for mange kan være nyttig inngang til temaer innen det åndelige området. Det dreier seg om spørsmål som: Har livet en mening? Hvilken verdi har livet mitt hatt? Hvem er glad i meg? Hvordan kan jeg leve med smerte og lidelse? Hvordan kan jeg leve med at jeg skal dø (snart)? Han sier et sted (s.189):...”konflikter kan oppleves som et misforhold mellom hvordan virkeligheten arter seg, og hvordan ens livssyn formoder at livet skal være.” Ikke minst er hans artikkel meningsfull å lese i forhold til møte med fremmede kulturer. Han henter kunnskap fra Al-Araki (2007) som deler identitet i fire komponenter som kan tolkes inn i ”livssyn i identitet modellen”, nemlig BØR-identitet, ER-identitet, GJØR-identitet og SER-identitet, og sier (s.190): ” Når en GJØR det som en BØR gjøre, det vil si handler i pakt med sitt livssyn, ER man et sant menneske” Når ER-identiteten opplever et misforhold mellom GJØR-identiteten og BØR-identiteten oppstår en eksistensiell krise. En livssyn i identitet-krise kan også oppstå når en SER at omverdenen ikke er som den BØR være...” Kanskje kan det være nyttig å se det moderne menneskes mange utfordringer og kriser, ikke minst i parforhold – nettopp som en livssyn i identitet krise??

Livssyn i identitet modellen definerer åndelighet som alt som gjøres for å bearbeide de grunnleggende eksistensielle spørsmålene som opptar alle mennesker. Den gir en ramme for å oppdage når livets omstendigheter utfordrer ens livssyn ved å belyse de ulike sidene ved

Åndelighet – Mening og tro gir inspirasjon, åpner opp for samtaler både i fagfeltene og mellom fagperson og klient, øker bevissthet og refleksjon og er med på å bygge opp kunnskapstilfanget for åndelige perspektiver i profesjonell praksis.

Fra forlagets omtale.

identiteten , - og dermed fremhever emner for samtaler og samhandling som kan bidra til ulike løsninger (s. 191). Det gis empirisk bakgrunn og erfaringer i bruk av modellen.

Ja, det er artikler og utsagn i denne samlingen som vil provosere og utfordre deg! Og – det kan være nyttig lesning for din egen tenkning og praksis i forhold til åndelighet og din profesjonelle praksis.

Til sist i boka sier de to redaktørene: ” Vi trenger forskning om hvordan det åndelige temaet kan fremmes på best mulig måte, og hvilke situasjoner man som yrkesutøver skal trå varsomt i. (...) Vi må vite hva klienter og pasienter finner hjelpsomt. Vi må samtale om de etiske aspektene ved dette temaet. Stafett-pinnen leveres videre til dere alle!”

Om du ønsker å tilegne deg kunnskap og reflektere over hvordan åndelighet – mening og tro reflekteres eller ikke reflekteres i din profesjonelle praksis er dette en bok du bør lese. *Og jeg tilføyer, det kan jo også hende at dette er spørsmål du kan reflektere over i forhold til eget liv?*

hildeingebriksen@yahoo.no

FØRJULSSEMINARET 2012 - Gamle Logen i Oslo 6.-7. desember

Fokus på Fokus

40 ÅR!

***Beskrivelser av familierapi og relasjonell praksis som 40 års vandring.
Hvor har det ført oss?***

I samarbeid med tidsskriftet *Fokus på familien* har magasinet *Metaforum* / Norsk forening for familierapi i år gleden av å invitere til det 15. førjulsseminar i Gamle Logen i Oslo. Sentrale fagpersoner i de 40 årene Fokus har vært i produksjon er invitert som innledere:

Geir Lundby – Magnus Ringborg - Susanne Bargmann - Anne Øfsti - Svend Aage Rasmussen - Finn Skårderud

VELKOMMEN TIL JUBILEUMSSEMINAR !

Mer info på NFFTs nettsider og på FOKUS og NFFT sine facebooksider.

Påmelding via NFFTs websider www.nfft.no

OM HISTORIER, SPRÅK OG LØSNINGER

En fortelling fra hverdagen.

Oppdelingen av det oppfattede univers i deler og helheter er hensiktsmessig og kanskje nødvendig, men ingen nødvendighet fastlegger hvordan det skal gjøres.

Gregory Bateson (1987)

Vil du snakke om det sier vi - både profesjonelt og privat. Det er en allmenn oppfatning at det hjelper. Likevel gjenstår det mye når det gjelder vår forståelse av de virksomme elementene i dialogens helbredende kraft.

Jeg har selvfølgelig ikke tatt mål av meg til å prøve å gi svar på dette omfattende spørsmålet i dette lille hverdagsbildet. Målet her er først og fremst å beskrive hvordan ulike elementer fra de nyere systemteoretiske retningene kan smelte naturlig sammen når de kommer til anvendelse i den kliniske dialogen - i praksis. Snarere enn å lete etter motsetninger, forskjeller, distinksjoner og den "rette tro" finner jeg det nyttig å se de ulike tilnærmingene innen nyere systemteori som et mangfold – innenfor samme familie. Et mangfold som utfyller og beriker hverandre og er gjensidig potenserende, selv om de - som i familier flest, kranget litt iblant.

Dette perspektivet, med respekt for mangfold og ulike virkelighetsoppfatningers gjensidighet og likeverdige berettigelse, er jo ett av systemteoriens og sosialkonstruksjonismens viktige postulater og faglige grunnlag. Sett på denne bakgrunnen kan det lett forekomme selvmotsigende å lete etter den ene sannhet. Man må finne frem til det som passer for den enkelte person og situasjon – og da er det godt å ha litt å velge i – og frihet til å velge.

Den terapeutisk gode samtalen skal først og fremst være hjelpsom og nyttig for den andre, men om den også er berikende for terapeuten er det rimelig å anta at det også er gjensidig forsterkende. En demonstrasjon av dette perspektivet vil bli gitt gjennom noen små glimt fra en arbeidsplass, og en historie fra terapirommet (praksis) - med en enkel analyse av det som skjer der (anvendt teori).

LITT OM HISTORIEN FOR AKTUELL KONTEKST OG STÅSTED:

På min arbeidsplass¹ startet vi en prosess på slutten av 80-tallet der familieperspektivet fikk stadig større innpass i vårt arbeid med unge rusmiddelbrukere. Dette arbeidet førte til at det psykiatriske ungdomsteamet (PUT) på fire personer, som utgjorde poliklinikken den gangen, la frem en workshop, "Du og jeg og vi to", på Nordisk kongress i familierterapi i Oslo i 1990: "Familien mot år 2000".

Psykolog Rolf Sundet (nå Ph.D.) var på dette tidspunktet kommet inn i teamet vårt – og bidro sterkt til å sette det systemteoretiske perspektivet på dagsorden, med sine miniforesninger om bl.a. Humberto Maturana og hans multiversabetraktninger,

om objektivitet i parentes, om annenordens kybernetikk – og om Gregory Batesons geniale tenkning. Vi leste "Mind and Nature" (1987) og "Hvor engle ei tør tråde" (1984/1990) til øyet ble stort og forundret.

Siden har den systemteoretiske tenkningen, i alt sitt mangfold, blitt et mål for min måte å betrakte verden på - også som privatperson. Batesons ånd, befinner seg stadig et sted i bakgrunnen, ikke minst ved den tenkningen som tilsier at det ikke finnes noen endelige sannheter, er en referanse for måten å møte andre på; undrende, spørrende, likeverdig. Ikke dermed sagt at det alltid fungerer i praksis.

Men nok om det, mitt anliggende i denne sammenhengen er ikke å presentere en gjennomgang av familierterapiens historie, eller bidra til en diskusjon, om den systemteoretiske grunnlagstenkningen,

¹ Ruspoliklinikken (DPS) Drammen sykehus. Klinik for rus og psykiatri, Vestre Viken HF.

men å belyse hvordan nyere elementer som springer ut fra denne tenkningen, naturlig kan smelte sammen praksis – og gjensidig berike hverandre.

Stabilitet i meninger er ikke et mål – sier Bateson, snarere tvert imot. ... Vi flyter i en verden som ikke består av annet enn endring, men vi snakker som om ting er stabile. Slik lever vi i en verden av feil tenkning.

Disse innledende betraktningene kan i dag synes selvfølgelig – og kanskje unødvendige, men slik var det ikke i den spede oppstarten på 80-tallet. Familieperspektivet hadde til da vært så godt som fraværende i arbeidet med unge rusmiddelbrukere - som i det psykiske helsetilbudet for øvrig, og spesielt innenfor våre større psykiatriske institusjoner.²

Siden den gangen har familiearbeidet etter hvert funnet en naturlig plass i den terapeutiske hverdagen på poliklinikken der jeg har vært tilknyttet siden 80-tallet. Den består nå av tolv behandlere fra ulike yrkesgrupper – og gir tilbud til familier, par og enkeltpersoner, fra 15 år og oppover, med alle typer rusproblematikk.

Poliklinikken har også gruppetilbud for pårørende samt et korttidstilbud om rådgivning til foreldre, partnere og andre involverte.

Teamet er tverrfaglig og den teoretiske forankringen hos den enkelte er forskjellig, men felles for de ansatte er at alle, riktignok i ulik grad, er opptatt av pasientenes kontekst og familieperspektivet.

Hovedtanken her er at man ser familien som en organisme og at man ikke kan påvirke en enkelt del av denne organismen uten samtidig å påvirke de andre delene av systemet – og dermed også helheten. Slik sett kan også den individuelle samtalen

². Når dette er sagt må legges til at det har skjedd mye på familierapiens arena de siste årene – og at tenkningen vinner stadig større innpass – også innen psykisk helsevern, også i våre tynge psykiatriske institusjoner. Noe det er gledelig å registrere.

Det har også utviklet seg et mangfold av metoder: Som for eksempel flerfamiliegruppene, Marte Meo og Multisystemiske tilnærminger (MST og PMT) for ungdoms- og barnefamilier, for å nevne noen.

sees som en systemisk intervensjon. Det er en stadig økende bevissthet om at de personene vi snakker med, i ”det lukkede rom”, hører til - og lever sine liv - i en større og mer betydningsfull sammenheng og kontekst enn den våre tilmålte time-avtaler utgjør.

Et nokså ferskt lite eksempel: En mor har fått avtale med en av kollegene mine. Moren hadde tatt med seg datteren, uten at dette var avtalt på forhånd. Kollegaen tok, selvfølgelig, imot de som kom. Det var jo bekymring for datteren som hadde fått mor til å be om en avtale. Man avviser dessuten ikke besøkende på trappen. Konsultasjonen endte med at kollegaen fikk en ung jente som pasient i stedet for moren hennes. Mor fikk beholde sitt tilbud om rådgivning for pårørende dersom det fremdeles skulle være behov for det.

Det handler i praksis om å møte folk der de er. Dessuten er tanken at når ett familie-medlem har fått innpass hos oss – kan familien følge med om ønskelig.

Dette eksemplet lyder kanskje også selvsagt, og bør være det, men mange steder i vår kliniske hverdag er ikke denne typen fleksibilitet noen selvfølge.

Et annet eksempel: En svært ung mann har fått time hos en annen kollega. Den unge blir stadig fulgt av sin bestemor som han bor hos, og som i blant er med på deler av timene. Det registreres et behov for rådgivning i hvordan å forholde seg til en ungdom med begynnende bruk av rusmidler, foreløpig mer bekymringsfullt for omgivelsene enn for den unge mannen selv. Farmor tilbys rådgivning hos en annen terapeut i teamet. Den unge mannen synes både lettet og glad for tilbudet til farmor. Kontakten er etablert.

Det følgende eksemplet fra en klinisk hverdag som jeg nå har tenkt å ta dere med inn i og analysere litt mer grundig, har heller ikke tatt mål av seg til å presentere noe av nyere dato, hverken metodisk eller begrepsmessig. Det jeg ønsker er, som nevnt, å belyse tenkning og metode anvendt i praksis, med håp om at det kan være til nytte.

HISTORIEN: TERAPEUTEN SOM ”MEGLER”.

**Den vet best hvor skoen trykker som har den på –
og man bør unngå å trække på såre tær.**

(Fortellingen er rikelig forsynt med utdypende fotnoter for ikke å forstyrre historien unødig for de av dere som bare vil lese en hverdagsfortelling. Gjennom notene vil anvendt metode fremgå.)

FØRSTE MØTE:

En bekymret far kom til avtale med sin sønn på 17 år for vurderingssamtale. I seg selv en litt uvanlig situasjon hos oss, der mødrene dominerer som ”de bekymrede”. Faren; en kraftig kar med store hender plantet på knærne, virker ubekvem i den uvante situasjonen, men tar ordet og forteller om utviklingen av sønnens økende bruk av rusmidler, om de følgene dette har fått for gutten – og for familiesituasjonen. Problemene begynte som så ofte med eksperimentering med ”nye” stoffer, såkalt partydop, som ecstasy, kokain og lignende. Dette festet seg ganske raskt i et mer kronisk og destruktivt amfetaminbruk. Han skiftet miljø, sluttet på jobb og skole, og ble stadig vanskeligere å være i hus med – osv. Historien lyder kjent. Sønnen sitter lettere henslengt, med capsen trukket godt ned i pannen, tilsynelatende likegyldig, men slett ikke utmeldt - skal det vise seg, snarere tvert imot han vurderer situasjonen.

Faren legger altså frem sin bekymring. Sønnen Jonas (J) hører på. Terapeuten (T) lytter også til fortellingen. Tar imot bekymringen, men stiller etter hvert noen spørsmål som også får frem en del positive trekk både ved sønnen og situasjonen - og om de løsningsforsøkene som allerede har vært gjort. Forsøkene har til dels vært vellykkede. Dette understrekes, samtidig som det passes på å ikke å undervurdere familiens felles bekymring. De bryr seg tydeligvis om hverandre og det er mye varme å spore. Faren virker stolt av sønnen (tross alt) og forteller lettere etter

hvert som historien nyanseres.³ Sønnen letter litt på capsen.

Vi får etter hvert sporadisk øyekontakt.

Når timen er over avtaler vi at de får et tilbud om familiesamtaler, og eventuelt individualsamtaler for sønnen. De skal selv drøfte dette og bestemme hva de tror er best og så kontakte oss for nærmere avtaler. Både far og sønn virker lettet når de takker og går.

Far ringer etter kort tid og bestiller samtaler til sønnen. Han vurderer også muligheten for samtaler for seg selv og guttens mor, men vil avvente litt.

Vi svarer ja - og selvfølgelig.⁴

”Det problemformende system kommer ikke lenger til å eksistere dersom dets kognitive språklige basis forandres.”

H. Anderson og H. Goolishian (1992)

³ Fra språkssystemisk tilnærming: Utforsk de meningsbærende utsagn. T er ”bare” en ”ikke-vitende” brikke i et langt større system.

En samtalsarkitekt og tilrettelegger.

Fra narrativ metode: Gir tid og rom for den fortalte /opplevde historien. Legger grunnlag for alternative meninger og oppfatninger.

T. forsterker de positive prosessene som allerede finnes i systemet.

⁴ Fra løsningsfokusert terapi: Familien har gått over fra å være besøkende til kunder.

T. Viser respekt for bestillingen, pasientens løsninger og vurderinger og fremhever familiens aktive og ansvarlige forhold til hverandre, til terapien, og den videre prosessen. Det er de som skal gjøre jobben - og det er de som avgjør hva de trenger.

BESTILLINGEN TAR FORM:

Jonas kommer til avtale, sjarmerende og med en selvsikker fremferd. Usedvanlig åpen, og svært motivert.

Nesten bekymringsfullt optimistisk, tenker T til å begynne med, og tenker på blandede erfaringer med enkelte ungdommer som blir "verdensmestre" litt for fort.

J intervjues: Litt om den siste tidens hendelser, litt om løsningsforsøk før og nå. Hva har vært virksomt og hva har ikke vært virksomt, og om fremtidsutsikter og planer, men mest om hva *han* tror skal til for at han skal klare å slutte med amfetamin.

Han har planen klar: Han må få orden på forholdene hjemme. De må slutte å mase og krangle med ham, for han blir så fryktelig sint. Han vet at aggresjonen er hans problem, men også at han trenger hjelp fra de nære omgivelsene for å mestre dette bedre. Dette er den viktigste målsettingen. Da tror han at han også skal klare å kutte ut rusen. Han vet også hvordan dette skal gjennomføres: Det er T som skal ordne det ved å snakke med foreldrene – og med han.

T. - *Dere kan vel like godt komme hit sammen da?*

J - *Nei det er ikke noe lurt, det blir det bare krangling av.*

T - *Da kan enten du eller foreldrene dine få en annen terapeut enn meg. Det er nok det beste da.*

J - *Nei, det er du som må snakke med oss, annenhver gang,* understreker han.

T - *Det er litt uvanlig, for jeg kan få vite ting som du ikke vil at jeg skal si til dem og omvendt. Har du tenkt på det?*

Det hadde han, og poengterer:

- *Jeg har ikke tenkt å ha noen hemmeligheter nå. Du kan si alt - og det tror jeg sikkert de synes er greit også. Du kan jo bare fortelle dem det jeg sier på en måte som gjør at de forstår det bedre.*

- *Hjelp! - og - for en tillit!* tenker T, og spør om det er en slags meglerrolle han vil hun skal ha. - Jonas svarer klart - *ja!*

Så vil han ha en time til foreldrene med en gang - og en ny time til seg selv etter den.

Det får han – nesten. Ved en misforståelse får han to timer til seg selv før samtalen med foreldrene skal finne sted.

J regulerer det selv ved å utebli den ene gangen. Han mener helt klart at *de* trenger samtale like mye som ham for at resultatet skal bli bra. *Annen-hver-gang*-bestillingen må tas enda mer på alvor.

"Et hvert fenomen blir forståelig sett innenfor den konteksten det befinner seg."

Gregory Bateson (1987)

UNDERVEIS:

Det går raskt fremover, selv om det går litt i rykk og napp - en periode. Han har selv hele tiden tro på sine egne løsningsstrategier - og på terapeuten som en som kan hjelpe til å ordne opp i resten; altså oppdra foreldrene til å forstå hvordan de skal takle ham. (Et ypperlig utgangspunkt).

Jonas slutter relativt raskt å bruke stoff.

Intervjuingen fortsetter, om fortid og fremtid (for å bygge en bro av tid - til tider der det aktuelle problemet ikke dominerer), men mest om nåtid, om hvordan han mestrer ting i hverdagen (for å forsterke den positive utviklingen). Han forteller villig om alt det fokuseres på.

Vi får også etter hvert en historie om oppveksten hans. Den er slett ingen solskinnshistorie. Tidlig barndom har av ulike årsaker vært vanskelig, men den historien hører ikke hjemme i denne sammenhengen. Den hører til i det terapeutiske rommet – og hos familien.

Foreldrene kommer jevnlig. Bekymrede og samarbeidsvillige. De forteller om sønnens oppvekst og om sine nåtidige observasjoner og reaksjoner av det som skjer i det daglige - og sønnen forteller sin versjon. Annenhver gang (som avtalt).

Det fortidles ganske forskjellige historier fra hjemmebane, men begge parter fremstår troverdige og oppriktige, og vi får enda en lærerik demonstrasjon av mang-

foldigheten i våre ulike virkelighetsoppfatninger og våre sannheters relativitet.⁵

Etter fire-fem ganger (hver) kommer Jonas strålende fornøyd og sier at *nå går alt mye bedre*. T tror han snakker om seg selv - og spør litt rundt det, men han sier at det er *dem* det går så bra med. *Det er stor fremgang*, sier han, *de har virkelig forstått mye mer av hvordan de skal oppføre seg!* Har virker både overrasket og stolt av sine foresatte.

Han blir grundig intervjuet rundt dette fenomenet. Hvordan har de klart dette? Hva har vært virksomt og nyttig? T prøver å få frem Jonas egen positive rolle i det hele. Han er jo blitt *mye bedre* han også.⁶ Den unge mannen tar til seg noe av dette, men ser fremgangen mest som en følge av *deres* bedring i forholdet til ham, og det var da også hans egen ide i utgangspunktet.

VEIEN VIDERE:

Kontakten avsluttes etter 7 timer med foreldrene og 8 timer med sønnen i løpet av et knapt halvår. De siste par timene

⁵ Det som skjer her er en sortering av den informasjonen terapeuten får, med tilbakemeldinger gitt så nyansert som mulig på grunnlag av denne informasjonen, organisert slik terapeuten tror det kan være til mest nytte. Slik farger terapeutens virkelighetsoppfatning også etterhvert historien. Terapeutens rolle er ikke å være "sannhetsetterforsker", men medforteller i en felles konstruksjon (dekonstruksjon og rekonstruksjon) av den mangfoldige virkeligheten.

Terapeuten dikter ikke, men velger ut og setter sammen det han/hun får høre, og gir tilbake et utvalg som antas å styrke familieforholdet og den positive utviklingen som allerede er å spore mellom partene.

Terapeuten hører på problemene - og tar dem på alvor, men fokuserer i hovedsak på unntak og nye erfaringer, og er samtidig nøye med at alt er basert på deler av den informasjonen som faktisk gis - mens han/hun samtidig prøver seg frem for å finne ut om *det passer*. På den måten bidrar terapeuten til å forsterke og belyse noen ideer og bilder - mens andre aspekter plasseres mer i skyggen.

(Språkssystemisk og Narrativ teori og praksis)

⁶ Michel White kaller dette for scaffolding. Det handler om å bygge et stillas som forsterkning og stabilisering rundt endringsprosessen - som kan være en utrygg og sårbar fase både for individ og system. (Holmgren A. 2008)

brukes til ytterligere å fokusere på - og forsterke, den positive utviklingen og partenes innsats for å nå dit, gjennom fortelling og gjenfortelling av erfaringen, de virksomme elementene og den nye mestringshistorien.

En siste oppfølgingssamtale hadde vi med Jonas etter en stund. Situasjonen var fremdeles stabil. Han intervjues igjen, med fokus på hva som har vært virksomt. Hvilke råd ville han gi til andre ungdommer i samme situasjon? Hvilke råd ville han gi foreldre? osv.

Det meste går bedre hjemme. Han selv har fått seg ny jobb. Tenker at han på sikt vil ta mer utdanning.

Hvordan det har gått med disse planene vet vi lite om. Det vi vet er at han og familien har fått en erfaring om at endring er mulig - selv når situasjonen er som mest fastlåst.

Familien fikk tilbud om noen oppfølgings-timer eller bare en prat, dersom det skulle oppstå vanskeligheter.

Det er en god stund siden disse samtalene fant sted - og vi har ikke hørt noe mer fra dem siden.

Jeg velger å tro at det har gått bra - og håper at jeg har rett i det. Slett ikke alle de historiene vi jobber med er like oppløftende som denne, men fortellingen illustrerer noe om en måte å tenke og arbeide på som setter klientenes / pasientenes egne forslag til løsning i høysetet, og så er det jo hyggelig å kunne fortelle historier som ender godt.

"... den narrative metaforen antar at folk lever sine liv gjennom historier - at disse historiene er formende for livet - at de har virkelig og ikke innbilt effekt - og at disse historiene er dannende for livets struktur."

M. White (1991)

SLUTTKOMMENTARER:

De anvendte metodene forusettes kjent av leserne av Metaforum.

Gjennom den terapihistorien dere ble invitert inn i denne gangen har jeg ønsket å vise en måte å snakke sammen på, med utgangspunkt i to hovedtilnærminger, den

språkssystemiske⁷ og den narrative⁸, som begge springer ut fra ”nyere” systemiske, annen-ordens (Hoffman 1985) tanker om terapi og den ikke-vitende måten å møte familier og enkeltpersoner på. Og å vise hvordan disse naturlig kan smeltes sammen i praksis.

Det er mulig de mest ”ortodokse narrativistene” vil være uenige i denne familiære inkorporeringen, men for undertegnede representerer den narrative tilnærmingen et berikende perspektiv innenfor familierterapiens mangfold – og et utvidende tilskudd til mitt allerede fortrukne ståsted i det språkssystemiske landskapet.

Denne sammensmeltingen kan synes noe eklektisk, men den holder seg innenfor det systemteoretiske området, selv om de har et noe ulikt fundament. De ulike innfallsvinklene er også, selvsagt, påvirket av de forskjellige retningene fra familierterapifeltets barndom⁹ og utvikling.

Det beskrevne har også integrert elementer fra reflekterende og løsningsfokuserede tradisjoner.¹⁰

Det metodiske her var å legge seg så nær opp til familiens bestilling og løsnings-

forslag som mulig – og i tillegg bidra til bevegelse i det fastlåste systemet gjennom undrende spørsmål og refleksjoner, basert på familiemedlemmenes ulike versjoner og oppfatninger, for å skape nye ideer og handlingsalternativer.

Det vil være kjent stoff for de fleste av oss at en viktig terapeutisk utfordring er å tilby det fastlåste systemet *en forskjell som gjør en forskjell* (Bateson). Altså å introdusere noe som ikke er *for* ulikt og ikke *for* likt, men *passer* forskjellig – slik at alle parter kan ta imot nye ideer som igjen kan skape nye meninger – som igjen kan skape endring i handlingsmønstre.

I dette tilfellet hadde den aktive unge mannen tenkt ut en ”oppskrift” på forhånd, som han selv hadde en urokkelig tro på, og den drivkraften var kanskje det aller viktigste – av de virksomme elementene – i denne hverdagshistorien.

Kari Yvonne Kjolås

Min metode er å spørre om den umiddelbare gevinst i ethvert tilfelle.

Mitt endelige mål er å utforske et større mønster, som skaper sammenheng ...

Gregory Bateson (1987)

ET UTVALG LITTERATUR

Andersen Tom (1987): *The reflecting team. Dialogue and metadialogue in clinical work.* Family process 1988.

Anderson, Harlene & Goolishian Harold. A. (1986): *Från påverkan til medverkan. Terapi med språkssystemisk synsätt.*, Marelid forlag 1986.

Bateson Gregory (1987): *Mind and Nature* – Dutton forlag, New York, 1987
Ånd og natur - En nødvendig enhet, Rosinante/Munkgaards (D) 1991.

De Shazer Steve, (1991) *Putting Differences to work*: N Y Norton 1991

Hoffman Lynn (1985) *Beyond power and control. Towards a 'second order' family systems therapy.* Family Systems Medicine. Vol 3(4), 1985, 381-396.

Holmgren Anette (2008) *Terapitortellinger. Narrativ terapi i praksis.* Dansk psykologisk forlag.

Lundby Geir A. (1998) *Historier og terapi. Om narrativer, konstruksjonisme og nyskriving av historier*, TANO 1998

White Michael & Epston David (1990): *Narrative means to therapeutic ends*, W.W. Norton og co. 1990

⁷ Språkssystemisk metode: er representert ved navn som Harry Goolishian og Harlene Anderson. Terapeuten inntar her en holdning disse ville kalle en "not-knowing-position", som handler om å betrakte den/de andre som ekspert på seg selv – og å skape mening i språklig utveksling gjennom dialog. Tilnærmingen handler først og fremst om en utforskende holdning til den andre, som man i utgangspunktet vet svært lite om, og ikke om neglisjering av faktisk kunnskap.

⁸ Narrativ metode: er representert ved navn som Michael White, David Epston og her hjemme ved bl.a. Geir A. Lundby.

Her former terapeut og klient sammen en alternativ historie som er mer til å leve med enn den familien/personen kom til terapi med. Å forme en alternativ historie betyr ikke å skifte ut personenes faktiske historie, men å skape noen nye og mer hensiktsmessige innfallsvinkler og ideer i forhold til synet på den fortalte/opplevde historien.

⁹ Milanomodellen (systemisk), strukturell og strategisk metode bl.a. (Minuchin S, Haley J. m.fl..)

¹⁰ Den reflekterende holdningen, er hovedsakelig basert på professor Tom Andersens modell og den løsningsfokuserete metode knyttes opp til navn som Steve de Shazer og Insoo Kim Berg.

Journal of Family Therapy:

Metaforum har de siste årene mottatt det engelske bladet "Journal of Family Therapy" som kommer ut fire ganger i året, og som på mange måter tilsvarer vårt "Fokus på familien". Det gis ut av The Association for Family Therapy and Systemic Practice i Storbritannia, og inneholder svært mye spennende stoff som medlemmene der får hvert kvartal.

Av og til kommer vi over viktige og gode artikler som vi gjerne også vil gjøre dere oppmerksom på. Det var opprinnelig på dette grunnlaget vi fikk til ordningen med et fast gratis abonnement på bladet til den norske redaksjonen. For det har hele tiden vært meningen å referere litt fra bladet – kanskje mye i norsk språkdrakt. For spesielt interesserte norske lesere er det mulig å sende over og henvise til artikler på engelsk fra det originale bladet. Du finner innholdsfortegnelsen på nettet: www.wileyonlinelibrary.com/journal/joft eller direkte til bladet ved søke på tidsskriftets tittel.

Nylig kom novembernummeret (nr 4-2012) inn av døren. Redaktøren skriver - og gir også ut som podcast – sin elegante leder på 1-2 sider, og det er ikke dumt å sette seg godt til rette med bokstavene eller den korrekte og behagelige engelske stemmen - og lære. Artikkene er underkastet copyright som vanlig - men si fra om det trengs hjelp til å finne fram.

Den skarpe redaktøren, Mark Rivett, har denne gangen skrevet en lederartikkel hvor han undrer seg over hvorfor det nå for tiden kommer stadig færre manuskripter som tar for seg kliniske kasus-studier til mer inngående analyser. ("Bortgangen av den kliniske kasus-studien i familieterapitidsskrifter"). Han skriver blant annet at det er mange som illustrerer sine poenger med kliniske vignetter, men få som tar seg tid til å skrive hele kasuistikker. Dette er et godt poeng, synes vi, fordi – som redaktøren sier – det er tydeligvis bare evidence-based kunnskap som teller nå. Kasusmetoden avfeies med at den er "subjektiv og lite eksakt" og ikke fører til ny kunnskap. Slike artikler blir sjelden sitert, og derfor lite trykket i ulike tidsskrifter. Selv om dette ikke helt forklarer at det skrives så få slike fremstillinger.

Vi skal holde dere oppdatert på den videre utviklingen i Storbritannia ut fra dette bladet, og kommer tilbake med oversikter. Den engelske stilen blir for eksempel denne gangen illustrert med følgende "utfordring til det praktiske felt":

Hvordan mislykkes som familieterapeut som arbeider med voksne med læreproblemer (en paradoks litteratur studie).

Det foregår noe i andre land også.

Pål Abrahamsen

Skriv til oss – og gjerne fra klinisk praksis . Red.

REISEBREV:

Familieterapeutisk vind fra historiske Krakow

Helgen 19-21 oktober 2012 ble den årlige polske familierapeutikonferansen avholdt i Polens tidligere hovedstad, den historiefylte byen Krakow. Overskriften for konferansen var «*Terapeuten som person. Om den terapeutiske relasjonen*». Konferansen er ikke kjent i Norge fordi den holdes på polsk, men denne gangen hadde arrangørene invitert en gjest fra Norge - familierapeut og professor Per Jensen - til å holde et foredrag om temaet «Narrativer / historier som forbinder. Terapeuters liv og praksis». Dette temaet var tett knyttet til hele innholdet i konferansen der temaer rundt terapeuten personlige liv, deling av personlige erfaringer/aspekter i terapi berøring og gjenklang i terapeuten liv var noen presentasjoner.

For meg var det å reise til Krakow en ekstra spennende opplevelse. For det første handler det om min opprinnelse. Det er sikkert mange som vet at jeg ikke er norsk og at jeg kommer fra Polen. Jeg har tatt familierapi- og master i familierapi utdanning her i Norge så jeg har lært fagspråket mitt på norsk. Jeg har også hatt hele min praksis fra arbeidet med barn og unge og deres familier i Norge. Jeg underviser om forståelsen av praksis og teori knyttet til praksis som er norsk praksis i norsk kontekst og kultur. Og alt dette foregår på norsk. Så det å få presentert faget på mitt eget morsmål, knyttet til min opprinnelige kultur, innrammet av flott arkitektur, historiske bygninger, smale gater rundt Mariacki kirken og Rynek Glowny, flott høstvær med 20 grader og sol, var en flott opplevelse.

For det andre handler det om selve temaet for konferansen. Det å sette fokus på «Terapeuten som person» på en familierapeutikonferanse opplever jeg som nytt. Samtidig er det sterkt knyttet til min egen faglige interesse. Jeg leverte våren 2012 inn masteroppgaven min som omhandler nettopp dette temaet: Bruken av personlige historier og erfaringer i familierapi. Så det å høre interessen for dette temaet hos polske familierapeuter var en spesiell opplevelse. Teamet ble tatt på alvor både når det gjelder balansegangen i delingen av personlige aspekter, men også viktigheten rundt bevisstheten omkring terapeuten som person knyttet til prosesser som fremmer eller forstyrrer den terapeutiske relasjonen.

For det tredje oppstod det en mulighet til å knytte kontakter med noen av deltakerne på konferansen. Det gir igjen muligheter for tilgang på fagartikler og vitenskapelige arbeid som kan være et betydningsfullt bidrag til det norske fagfeltet. Familierapi omfavner flere terapeuter i mange land med ulik kultur, ulike utfordringer og det er svært spennende å bli kjent med dette på nært hold. For meg ble denne reisen og deltakelsen på konferansen i Krakow en bevegelse – som en vind som berører og bringer noe videre. Denne vinden har jeg tatt med meg til Norge, og jeg håper at jeg kan spre den videre.

«Terapeuten som person.
Om den terapeutiske
relasjonen».

Maria-kirken i Krakow

Alicja Olkowska
alicja.olkowska@r-bup.no;

BOKOMTALE:

Inside out

Dette er Jenny Sjøstad Hagens første bok, men la oss håpe det ikke blir den siste.

”Inside out” er en usminket og ærlig bok om det å ha en spiseforstyrrelse. Boken omhandler hvordan Jenny som 16 åring utviklet sykdommen da familien tilbrakte ett år i USA. Som eneste nordmann i klassen følte Jenny seg utenfor og utilpass. Hun beskriver at mange jenter på hennes alder betrakter USA som ”the land of opportunity”, selv hadde hun hatt planer om å ”bade i melk og honning” Hun skifter etter hvert mening og beskriver landets kosthold og overfladiskhet med ironi og fornyet innsikt om ”realitet som ikke korresponderer med våre forventninger”.

Det er lite som skiller Jenny fra de jentene vi kjenner med spiseforstyrrelse, hun er skoleflink, iherdig, målbevisst og har en besluttsomhet utover det vanlige.

Denne boken fremhever seg imidlertid blant andre bøker om samme tema som en særdeles velskrevet bok. Hun er den fødte forfatter, og skildrer tanker og følelser med stor porsjon selvironi og humor. Samtidig som hun formidler alvor og de mange vanskelige følelsene rundt det å ha en spiseforstyrrelse. Behandlere hun møter får sine velmente spørsmål returnert ispedd både humor og alvor.

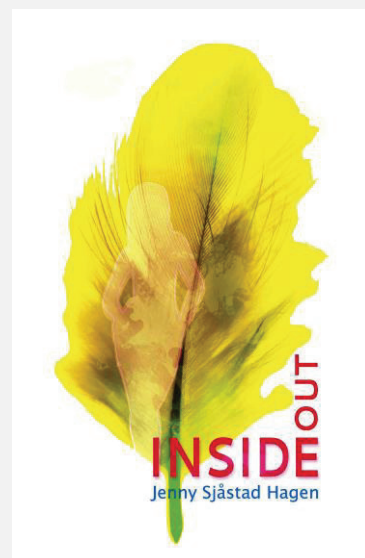
Spiseforstyrrelser handler ofte om følelser og relasjoner. Forfatteren beskriver på en treffende måte hvordan hun irriterer seg over sin fars velmente væremåte, og hvordan hun egentlig bekymrer seg over at mor ser ut som et spøkelse, blek og dratt av bekymring. Hun har et eget kapittel som hun kaller ”Kjære mor” som for å illustrere at bak all verbal slåssing og kranling ligger dyp kjærlighet.

Hennes mor har god grunn til å være livredd. Jenny har nemlig også diabetes, og bruker dette aktivt i jakten på den ”perfekte kropp”. Av og til lar hun være å sette insulin for å få fart på forbrenningen.

Boken tar for seg hvor vanskelig relasjoner kan være når selvbildet måles i kropp og antall kilo. Hun beskriver selvforakt blandet med kjærlighet og desperasjon. Hun illustrerer spiseforstyrrelsen som den ”indre borgerkrig” det ofte er. Som lesere inviteres vi til å forstå den ambivalensen som gjør det hele så vanskelig.

Boken bør leses av alle som arbeider med spiseforstyrrelser, men også pårørende vil ha nytte av å lese den. Den vil kunne øke forståelsen for den nesten umulige kampen som til daglig utkjemper i den unges indre liv når kroppen herjes av en spiseforstyrrelse.

Hege Staalesen Larsen
Familieterapeut

Inside out

Forfatter: Jenny Sjøstad Hagen

ISBN: 9788282511919

Format: 13x20 cm

Innbundet

Litt over tre år etter at hun fikk diagnosen anoreksi har Jenny Sjøstad Hagen gitt ut boka «Inside out», basert på sine egne erfaringer med spiseforstyrrelser. ...

Først var det en klassisk slankekur. Jeg ville bare bli kjempetynn, sier Jenny Sjøstad Hagen (19).

- I ettertid har jeg tenkt at det handlet om tilhørighet. Jeg hadde en tanke om bare å forsvinne gradvis. Etter hvert er ikke greia å bli tynn, det blir noe annet: Kontroll over og retningslinjer for mat ble en måte å ta kontroll over livet mitt, sier hun.

...

Utklipp fra omtale,
Dagsavisen, aug. 2012
Ingrid Hvidsten.

hege.staalesen.larsen@ahus.no

Norsk forening for familieterapi inviterer til
Systemisk kafé på Litteraturhuset i Oslo
Amalie Skram-salen

13. desember kl.18.30 (inngang fra 18.00)

**Astri Johnsen &
Vigdis Wie Torsteinsson**

Johnsen, Astri

Astri Johnsen er psykologspesialist. Hun har skrevet flere bøker og artikler om familieterapi, utviklingspsykologi og spiseforstyrrelser og har lang undervisningserfaring i de samme temaene. Hun har vært redaktør og redaksjonsmedlem i Fokus på familien. Fra 1987 til 2012 har hun vært daglig leder for Institutt for familieterapi der hun har undervist og drevet klinisk praksis. Hun driver i dag privatpraksis, er gruppeleder i familieterapi ved RBUP. I tillegg har hun de siste årene drevet prosjekter i Sør-Afrika utfra ICDP (Interational Child Development Programme).

Torsteinsson, Vigdis Wie

Vigdis Wie Torsteinsson er spesialist i klinisk psykologi og filosof. Hun arbeider som psykologspesialist i BUPA Vestfold og som seniorrådgiver ved RBUP Øst og sør der hun underviser ved videreutdanning i familieterapi. Hun har bidratt i flere bøker om familieterapi og har skrevet artikler om familieterapi, utviklingspsykologi, spiseforstyrrelser og vitenskaps-teori. Hun har vært redaktør og redaksjonsmedlem i tidsskriftet Fokus på familien.

Pris: kr 100,- for medlemmer av NFFT kr 125,- for ikke-medl.
Mat og drikke kjøpes i Litteraturhusets kafé i 1. etasje

 	TERAP . Italia	YR	DERE Gl. Bet.	STED	SPRÅK	UTROP	GL. KAR	URO		I HUS	LILLE
FAM-GRUPPE											
BEDRIFTER									UNG		
TIDSROM						TRE VOK.		SYKD.	VANL FORK		
PLANTE									SKUR GOD- TERI		
OMR.				NAVN						HULL	
 		EN- SOM	KOM- PIS	BIL SKOLE				STRØ ØKE			MAT
SPREKK !					TÅRE ENG.	TRUT					
INS TR UM.						KANT ØDE					
 RAD	M Å L	E T T									
M ÅL				VOK.			GRAD MILIT.	UKJ.			
PLAGG											KYK

♥ KRYSSORD 4-2012 ♥

 Minner om vervepremie: kr. 250,-
i avslag på årskonferansen på Vetre,
pr. vervet medlem.

VERV I VEI !

 Løsningen sendes til :
Smedgata 49, 0651 Oslo
Innen 31. desember 2012
(Merk: NFFT / Metaforum).

Jeg har løst kryssord nr. 4-2012

Navn:

Adresse:.....

.....

E-post:

Premien er som vanlig kr. 250,-
i avslag på neste Vetre-konferanse

NB:

PÅMINNELSE OG OPPFORDRING: PAR- OG FAMILIETERAPI- FORSKNING

Styret i NFFT er, som vi tidligere har orientert om, opptatt av å gjøre informasjon om pågående norske forskningsprosjekter, forskningspublikasjoner og doktorgrader innenfor vårt felt, tilgjengelige på vår hjemmeside www.nfft.no under fanen Forskning.

Vi får en del henvendelser fra fagpersoner som er interessert i å få oversikt over par- og familierapi-forskning, og hvem de kan henvende seg til.

Denne siden må bygges opp i samarbeid med dere, og vi trenger innspill og informasjon om det som er aktuelt å legge ut på sidene.

Oppfordringen er at dere melder inn relevant forskningsstoff som bør legges inn på NFFTs hjemmeside.

På forhånd takk.

Send til: bente.barstad@nfft.no

S	O	M	M	E	R	E	N
A	S	K	E	F	A	S	T
K	E	N	T	T	F	N	B
S	V	E	A	A	L	O	E
G	U	L	L	M	Y	N	T
A	V	S	L	Ø	R	T	pa
N	E	K	E	T	T	E	N
G	R	E	R	E	E	N	E

Løsning 3-2012

Det lyriske hjørnet :

Vi minnes Odd Børretzen denne gangen:

ENDA EN GANG

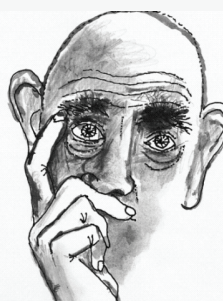
Enda en gang er høsten over
Båten min ligger på land og sover
sammen med andre sovende båter
Snøen er våt
for himmelen gråter

Det meste er trett når vinteren kommer
Det som lekte og lo da det var sommer
Selve det gamle året er trett når vinteren
kommer
Året vet at det snart er over

Det meste er gammelt
når høsten er over
Båter og folk og kjærlighet, kanskje,
som var glødende varm som et bål i sommer
Når høsten er slutt
og vinteren kommer
er bålet blitt aske

Enda en gang er noe over
Båten min ligger på land og sover
sammen med andre sovende båter
Snøen er våt
for himmelen gråter

Det som vislet og brant som et bål i sommer
blir til aske og støv når vinteren kommer
og legger seg stille ned og dør

Selvportrett

Fra: SYV SØRGELIGE SANGER
OG TRE TRISTE - 2008

INNKALLING TIL GENERALFORSAMLING I NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Thon Hotel Vettre, Asker –
torsdag 14.2. 2013 kl 15.30

DAGSORDEN

1. Valg av dirigent, to referenter og to medlemmer til å underskrive protokollen fra generalforsamlingen
2. Styrets årsberetning for 2012
3. Årsregnskap 2012 i revidert stand
4. Styrets virksomhetsplan 2013-2015/ Handlingsplan 2013
Orienteringssak: Styremedlemmene Allan Ettrup Hansen og Arne Kallekleiv har i en overgangsperiode fungert som sekretariat for NFFT, henholdsvis som daglig leder og medlemsansvarlig. Arne stiller ikke til gjenvalg som styremedlem for ny periode. Allan er valgt som styremedlem til 2014, men går ut av styret nå. Begge vil fortsatt delta på styremøtene, men nå i sine nye funksjoner som daglig leder og medlemsansvarlig. Som følge av dette velges det ett nytt styremedlem for et år i tillegg til de som skal velges i årets valg.
5. Fastsettelse av budsjett 2013
6. Medlemskontingent 2014
Forslag til vedtak: Universitetsforlaget har meldt prisøkning på tidsskriftet Fokus på familien fra 2013. *Forslag til vedtak:* Økning av medlemskontingenten fra kr 750,- til kr 800,- fra og med 2014.
7. Årsberetning fra fondstyret
8. Forslag til vedtak: Foreningens prokura og signaturrett
9. Forslag til vedtak: Akkrediteringsordning for familierapeuter
10. Forslag til vedtak: Medlemskap i Nordisk Baltisk Organisasjon (NBO)
Valg:
11. Valg av styreleder for 2 år
12. Valg av to styremedlemmer for 2 år.
13. Valg av ett styremedlem for 1 år
14. Valg av tre varamedlemmer for 1 år
15. Valg av valgkomité, tre medlemmer for 1 år
16. Valg av revisor for 1 år
17. Valg av ett fondstyremedlem for 2 år
18. Orienteringssaker
19. Eventuelt

Dokumenter til generalforsamlingen, som årsberetning med mer
blir lagt ut på www.nfft.no 1. februar 2013

Årsregnskapet legges frem på Generalforsamlingen

Se saker med forslag til vedtak på de følgende sidene:

SAKER TIL GENERALFORSAMLING MED FORSLAG TIL VEDTAK:

Sak 8. Foreningens prokura og signaturrett

Innledning: Som følge av at foreningen aldri har vært korrekt registrert i Brønnøysund registrene, må ny innregistrering av firmaattest fortas. Her må blant annet foreningens signatur og prokura fremkomme.

Fakta: Signatur er fullmakt til å opptre og underskrive på enhetens vegne i forretningsforhold. Signaturrett kan tildeles rolleinnehaber(e), navngitte personer eller enheter. Hos NFFT kan dette være henholdsvis styret som kollegium, styreleder og daglig leder eller styreleder og daglig leder i fellesskap. Hos NFFT har dette ikke tidligere vært tildelt formelt, og fremgår ikke av vedtektene våre.

I likhet med signatur er prokura en fullmakt men ikke like omfattende. Prokuristen kan ikke uten uttrykkelig fullmakt overdra eller behefte enhetens faste eiendom eller løsøre som kan registreres i skipsregisteret eller luftfartøyregisteret, eller opptre på dens vegne i søksmål. Hos NFFT har heller ikke dette tidligere vært tildelt formelt, og fremgår ikke av vedtektene våre.

Vurderinger: Styret foreslår at foreningens signaturrett gis styreleder og daglig leder i fellesskap. Dette gir en sikkerhet og legitimitet overfor tredjemann, samtidig som det sikrer foreningens økonomi og kapitalforvaltning. Styret foreslår videre at daglig leder alene gis prokura for å sikre foreningens daglige drift på en hensiktsmessig måte.

Styrets forslag til vedtak:

Generalforsamlingen vedtar at foreningens signaturrett gis styreleder og daglig leder i fellesskap.

Generalforsamlingen vedtar at foreningens prokura gis daglig leder.

Vedtaket tas med i vedtektene som ny paragraf. Dette medfører at det blir en ny §5, og tidligere §§5-7 skyves til heretter å bli §§6-8. Ny § 5 får da følgende formulering:

§ 5 REPRESENTASJON

Styreleder og daglig leder tildeles signatur i fellesskap. Daglig leder tildeles prokura

Sak 9. Akkrediteringsordning for familieterapeuter.

Arbeidsgruppens forslag til vedtak:

NFFT etablerer en intern akkrediterings ordning for familieterapeuter og drifter denne. Forut for etableringen av denne ordningen setter NFFT ned komiteer som utarbeider:

1. Kriterier for akkreditering av terapeuter som har lang fartstid og som gjennom erfaring og kurs mener seg kvalifisert som familieterapeut.
2. Kriterier for akkreditering av nyutdannede familieterapeuter
3. Kriterier for registrering som godkjent veileder i familieterapi.

Komiteene settes ned av styret og de rapporterer sitt arbeid til styret. Ved avslutning av komitéarbeidet legges dette fram for generalforsamlingen og vedtas eller forkastes av generalforsamlingen. Ved forkasting fortsetter komiteen sitt arbeid ut fra den veiledning generalforsamlingen gir, og resultatet av arbeidet legges så fram for neste generalforsamling igjen for ny votering.

Sak 10. Medlemskap i Nordisk Baltisk Organisasjon (NBO).

Fremmet av Lars Robert Lund. NFFT medlem og Leader of Nordic Baltic Organisation for Professionals working with Children and Adolescents.

Saken fremmes i henhold til loven for NFFT § 3, pkt 6.

NBO v/leder er kjent med at NFFT gjennom flere år har hatt et engasjement mot de Baltiske landene. En nevner her Atzigrezk og Familieenheten i Drammen som har hatt prosjekter i Baltikum der implementering av familierapeutisk tenkning har vært i fokus. Dette er prosjekter som NFFT har gitt økonomisk støtte til.

Nordisk Baltisk Organisasjon for Professionals working with Children and Adolescents ble stiftet formelt i 2007, men har avholdt konferanser siden 2002. Alle disse konferansene har hatt til dels stort fokus på familier og familiebasert tilnærming. (se www.nordicbaltic.org).

Flere av medlemsorganisasjonene i NBO har familierapeuter i sine rekker, og vi er stolte over å si at vi har bidratt til å starte en organisasjon for familierapeutisk virksomhet i Litauen som også er medlem i NBO. Vi har avholdt en rekke undervisningsopplegg som har lagt stor vekt på familietilnærming i presentasjonene.

NBO er en organisasjon som er åpen for ulike organisasjoner som arbeider med barn og unge, og er åpen og har medlemmer både fra psykisk helsevern, barnevern og familievern. Det er mange ulike organisasjoner i medlemslandene, og det er ønskelig med en romslig tolkning av medlemskriterier for å romme flest mulig.

NBO har ønske om at de Nordiske Familierapiforeningene skal bli medlemmer i NBO. Vi er derfor så frimodige at vi inviterer dere til medlemskap. En slik henvendelse vil også bli gjort til den Svenske familierapiforeningen.

Vi ser av Lovene for NFFT i §1 at det her er intensjoner som et medlemskap i NBO vil kunne være med å realisere. Vi vet at mange i NFFT også har et sterkt sosialpolitisk engasjement ut over landegrensene, og det er lang tradisjon for et internasjonalt engasjement. Gjennom et medlemskap i NBO vil en tilby et nettverk og arenaer der et slikt engasjement gir handlingsrom for å ivareta intensjonene som nevnt i §1.

Økonomiske konsekvenser for NFFT: medlemskontingent for NBO er pr i dag € 1200. Dette skal dekke halvårlige styremøter og aktivitet. Aktiviteten er å bistå i gjensidige ekskursjoner, avholde seminarer om ulike temaer. Være samarbeidspartner i ulike prosjekter fordelt ut til medlemsinstitusjoner og enkeltpersoner. Oversette faglitteratur. Utveksling av metoder og å gi informasjon til hverandre om aktuell situasjon i de ulike medlemsland.

Det betyr at NFFT vil ha en styrerepresentant som deltar i styremøter i NBO og at dette dekkes av kontingenten. Undertegnede som er medlem av NFFT og samtidig er leder for NBO og derfor har en dobbeltrolle fremmer som NFFT medlem følgende forslag til vedtak til Generalforsamlingen i NFFT:

Forslag til vedtak:

"NFFT blir medlem av NBO fra 1/3 -2013.

Kontingent for 2013 betales for hele året med € 1200

Som styremedlem til NBO velges for 2 år.....

Denne plikter å rapportere til styret om virksomheten i NBO minst 2 ganger i året, og til å delta på NBO's styremøter ca. hvert halvår."

Vedlegg: statutter for NBO

Statutes for the Nordic- Baltic Organisation for Professionals Working with Children and Adolescents.

§ 1. Name:

The organisation name is Nordic-Baltic Organisation for Professionals Working with Children and Adolescents hereinafter referred to as NBO.

§ 2. Purpose

The organisation is strictly non-profit making and has the following purpose:

- Exchange information about how it is to work with children in institutions and also other work, like policlinic and prevention work with children and adolescents in the Baltic and Nordic countries.
- Develop professional skills in every individual member.
- Develop cooperation, professional competence and understanding of the needs children have, both for treatment and care.
- Work for increased understanding and cooperation between different professionals and between Child care and Mental health care for children and adolescents.
- Provide information, raise the competence of the members and give our members an arena to meet each other and make contact on a grass-root level.
- Base the work in NBO on ideal contribution from the participants and in the member organisations professional profile and also in the professional code of ethics of the different occupational groups.

The activities for achieving this aims:

- Conference every second year
- Conferences with special topics on special needs or interest
- The spreading of information by all appropriate means
- Professional exchanges between professionals working with children and adolescents from different European countries
- Contacts between different institutions for auditors and excursions
- And all such other activities as will advance the aims of the organisation.

§3 Membership:

NBO consists of members from following countries: Estonia, Latvia, Lithuania, Denmark, Sweden, Iceland and Norway. So far Denmark is also responsible for Greenland and The Faroe Islands.

Every member organisation chooses one member to the NBO board for 2 to 4 years, this because it is important to have a continuance in the board. If any of the member organisations wish to have more than one representative at the board meetings in NBO, they have to pay the costs for this. These representatives do not have voting rights on the board.

It is a desired goal to have members from both child care and mental health care from each country in NBO.

It is also a desired aim that the members of the board are working with children and adolescents.

Any organisation or group of institutions organizing a considerably part of the professionals working with children and adolescents within their country can apply on membership. Application for membership in NBO will be considered by the board, and new members can be taken in after a resolution on the board.

§4 Board:

The board of NBO consists of the chosen members from each of the member organisations; these are the only ones with the right to vote. The board constitutes itself on the first meeting every year with; leader, vice-chairman/secretary and treasurer. These are the executive board and are responsible for the work in between the board meetings. They are also responsible to submit; budget and accounting, prepare the board meetings, and handle protocols.

It is desirable to have board meetings every half-year.

The board members are responsible to give information to their respective organisations.

The board is free to engage persons to support their work.

§5 Economy:

NBO is submitting budget and accounting every second year. These are sent to the member organisations for information and comments.

Annual organisation dues for members shall be € 1200 (2007) and paid within first of March every year. This due is to compensate for the expenses of travelling to board meetings and other administrative expenses. It can be regulated after proposal from the board and acceptance from the members in NBO.

Eventually incomes from conferences etc. will cover the expenses in NBO.

It is possible for members to have special economic arrangements after a decision in the board.

NBO members can and are requested to send applications to their countries to get support for developing and cooperative projects between the different countries in direction of NBO.

§6 Dissolution:

If the board in consultation with their respective members suggests NBO to dissolve, this is submitted to the boards in the member organisations. It demands at least 2/3 of the board to send this suggestion. If the suggestion is confirmed by the member organisations, the board of NBO can decide dissolution.

Remaining actives is to be shared among the NBO members corresponding to what they have paid the last two years, or to a nonprofit organisation or organisations having similar purposes as the NBO and which may be selected as an appropriate recipient of such assets after a decision in the board by a majority vote.

§7 Amendments to Statutes.

These Statutes may be amended by a two-thirds majority of the members.

- a) Proposed amendments may be originated by the board or a member.
- b) All such proposed amendments must be submitted in writing to the board.

LOVER FOR NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

(vedtatt 02/12/83, revidert 13/04/85, 02/02/02, 02/02/06 og 01/02/07).

§ 1 FORMÅL

Norsk forening for familierapi har til oppgave:

1. Å utbre kunnskap om, og skape anerkjennelse for familierapi og systemisk praksis.
2. Å fremme samarbeid og kontakt mellom enkeltpersoner og grupper som er engasjert i familierapi, systemisk praksis, undervisning og forskning relatert til familierapeutisk og systemisk arbeid.
3. Å støtte forskning og annen fagutvikling innen familierapi og systemisk praksis.

§ 2 MEDLEMSSKAP

Individuelt medlemskap er åpent for praktiserende familierapeuter og annet fagpersonell som arbeider med familier, underviser eller forsker innen feltet.

§ 3 GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen er foreningens høyeste myndighet og skal avholdes i løpet av første kvartal hvert år. Styret fastsetter tidspunktet. Generalforsamlingen innkalles av styret med 2 måneders varsel. Ekstraordinær generalforsamling innkalles etter vedtak i styret eller når minst 1/3 av medlemmene skriftlig har forlangt det. Generalforsamlingen er åpen for alle medlemmer. Medlemmer som ikke har betalt medlemskontingent har ikke stemmerett. Møtet kan bestemme at andre personer skal gis adgang og eventuelt også talerett.

Generalforsamlingen kan etter styrets forslag med 2/3 flertall vedta at et bestemt beløp av overskudd som stammer fra aktiviteter i foreningens regi, blir avsatt i et internt fond, til fremme av et nærmere angitt formål, som må ligge innenfor foreningens formål etter §1. Det opprettes samtidig et særskilt fondsstyre på 3 personer til å bestyre fondet.

Generalforsamlingen velger 2 av medlemmene for 2 år ad gangen. Disse kan ta gjenvalg 1 gang. Det tredje medlemmet oppnevner NFFTs styre blant sine styremedlemmer. Fondsstyret konstituerer seg selv.

Generalforsamlingen skal behandle følgende saker:

1. Valg av dirigent, to referenter og to medlemmer til å underskrive protokollen fra generalforsamlingen.
 2. Styrets årsberetning.
 3. Årsregnskap i revidert stand.
 4. Fastsettelse av budsjett og medlemskontingent.
 5. Saker som er nevnt i innkallingen til generalforsamlingen.
 6. Saker som foreningens medlemmer ønsker behandlet på generalforsamlingen, må sendes styret minst 3 måneder før generalforsamlingen. Generalforsamlingen skal bare behandle saker som er relevante i forhold til foreningens formål. Saker avgjøres ved simpelt flertall. Lovendringer krever 2/3 flertall. Saker tatt opp under "eventuelt" krever 3/4 flertall for gyldig vedtak.
 7. Valg av leder for 2 år.
 8. Valg av 4 styremedlemmer for 2 år. Første gang velges 2 av styremedlemmene for ett år, slik at det hvert år er 2 styremedlemmer på valg. Gjenvalg kan skje, men ingen kan være medlem av styret i lengre sammenhengende tid enn 6 år. Generalforsamlingen kan forlenge funksjonstiden utover de 6 år med 2 år av gangen der spesielle situasjoner tilsier det.
 9. Særskilt valg av 3 vararepresentanter for 1 år.
 10. Valg av valgkomité på 3 medlemmer.
 11. Valg av revisor.
 12. Valg av 2 fondsstyremedlemmer for 2 år, Første gang velges ett av medlemmene for 1 år og ett for 2 år. Gjenvalg kan skje 1 gang.
- Alle valg skjer skriftlig med mindre forsamlingen med 3/4 flertall bestemmer noe annet. Ved stemmelikhet trekkes lodd.

§ 4 STYRET

Styret representerer foreningen utad. Styrets oppgaver er:

1. Å sørge for at foreningen best mulig fungerer etter sitt formål.
2. Å sette i verk vedtak fattet av generalforsamlingen.
3. Å avgjøre søknad om medlemskap.
4. Å oppnevne utvalg til spesielle oppgaver.
5. Å forvalte foreningens midler.

Styret velger selv nestleder, og bestemmer for øvrig sine egne arbeidsordninger. Det er beslutningsdyktig når minst 4 av medlemmene er tilstede. Vedtak fattes ved simpelt flertall. Ved stemmelikhet er leders stemme utslagsgivende. Melding om styrets virksomhet skal sendes medlemmene sammen med saksdokumentene til generalforsamlingen.

§ 5 KONTINGENT

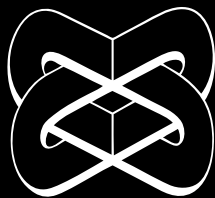
Generalforsamlingen fastsetter kontingent for medlemmene.

§ 6 UTMELDING

Utmelding av foreningen skjer skriftlig til styret. Når et medlem ikke har betalt sin kontingent foregående år, opphører medlemskapet.

§ 7 OPPLØSNING

Foreningen kan oppløses hvis 1/2 av de fremmøtte til lovlig innkalt generalforsamling stemmer for det. Eventuelt økonomisk overskudd skal fordeles til formål bestemt av generalforsamlingen

DISPUK

Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

NARRATIV TRAUMEBEHANDLING:

Sorg, krise, tab & traumer - del 1

Ny efteruddannelse for alle som arbejder med personer ramt af større eller mindre traumer og som er interesseret i at inddrage narrative perspektiver i deres arbejde.

Formål:

- At introducere deltagerne til teori, filosofi og grundprincipperne i narrativ traumebehandling
- at vise og eksemplificere disse grundprincipper i praksis
- at give deltagerne mulighed for at tilegne sig metoder og praksisformer, som de umiddelbart kan anvende i eget arbejde med personer ramt af traumer.

Med Allan Holmgren & Anette Holmgren

Snekkersten • Start 6. marts 2013 • Holdnr. 450-13

Oslo • Start 5. juni 2013 • Holdnr. 451-13

SUPERVISIONSKURSUS

Weekendforløb i Berlin med Anette Holmgren

På kurset introduceres de grundlæggende elementer i narrativ supervisionspraksis, med et særligt fokus på kulturelle normer.

I narrativ supervision arbejdes med fortællinger som den bærende metafor. Udfoldelsen af fortællingerne og koblingen til andre fortællinger og til de kulturelle fortællinger er væsentlige elementer i supervisionen.

Berlin • Start 30. august 2013 • Holdnr. 744-13

REFLEKSIONSUGE PÅ KRETA

Ledelse, Coaching & organisationsforvandling

Refleksionsuge for professionelle, der arbejder med menneskers og organisationers læring, forandringsprocesser og udvikling: Direktører, chefer, ledere, interne og eksterne konsulenter, coaches, supervisorer og terapeuter, der er interesseret i at varetage sin egen og andres udvikling og bevægelse - konstruktivt, intelligent, kreativt og humoristisk.

Deltagerne vil blive introduceret til og kan fordybe sig i narrative metoder i forhold til forskellige typer af samtaler og ledelsesmæssige og organisatoriske problemstillinger.

Med Allan holmgren

Kreta • Uge 41 2013

Holdnr. 805-13

Læs mere på www.dispuk.dk - søg på Holdnr.

NARRATIV SAMTALEPRAKSIS I OSLO

MODUL 1

Modul 1 af 3, der tilsammen svarer til et basisår.

Narrativ Praksis, modul 1, er en omfattende introduktion til de grundlæggende principper i narrativ praksis.

Med Anette Holmgren • Uge 12/2013 • Holdnr. 661-13

MODUL 2

Med Anette Holmgren • Uge 22 • Holdnr. 662-13

MODUL 3

Med Allan Holmgren • Uge 35/2013 • Holdnr. 663-13

LEDELSE, COACHING & ORGANISATIONSFORVANDLING (UGE 25)

- narrative & poststrukturalistiske perspektiver på konflikter, stress, coaching og på etablering af godt samarbejde og en stærk kultur.

Deltagerne vil blive introduceret til og kan fordybe sig i narrative metoder i forhold til forskellige typer af samtaler og ledelsesmæssige og organisatoriske problemstillinger.

Med Allan Holmgren

Tjøme, Norge • Start 7. september 2013

Holdnr. 803-13

SKANDINAVISK LEDER- & KONSULENTUDDANNELSE

Lad fortællingen gøre arbejdet • Menneskelig & professionel udvikling

Dette intensive og krævende uddannelsesforløb tager udgangspunkt i deltagernes eget job, egen organisation, egne problemstillinger, udfordringer og praksis.

Uddannelsen henvender sig til praktisk arbejdende direktører, ledere og chefer på alle niveauer og for interne og eksterne konsulenter i Skandinavien.

4 uger fordelt over 2 år på Kreta.

Med Allan Holmgren • Kreta • Start 26. april 2014

Holdnr. 782-14

NARRATIVT KONSULENTARBEJDE

MODUL 1

DISPUK introducerer nu muligheden for, at man kan tage en efteruddannelse som proceskonsulent i moduler på hhv., 5, 4 og 5 dage. Disse tre moduler svarer til "konsulentrollen del 1" og giver adgang til "konsulentrollen del 2". Efteruddannelsen foregår i Snekkersten.

Med Allan Holmgren • Uge 12/2013 • Holdnr. 712-13

MODUL 2

Med Lasse Offenbergs • Uge 21/2013 • Holdnr. 714-13

MODUL 3

Med Lasse Offenbergs • Uge 39/2013 • Holdnr. 716-13

Efteruddannelser, kurser, samtaler, terapi, coaching og workshops

www.dispuk.dk

Norsk forening for familierapi inviterer til
Systemisk kafé på Litteraturhuset i Oslo
I Amalie Skram-salen

19. februar kl.18.30
(inngang fra 18.00)

Søren Hertz

Intervjues av Alicja Olkowska

Søren er dansk psykiater og har vært med i PsykCentrum i Hillerød siden starten i 2000. Hans arbeid omfatter en bredde med utgangspunkt i barn og unge i utsatte posisjoner. Han er en etterspurt foredragsholder og veileder i Danmark og det øvrige Skandinavia. Hans siste bok *Børne- og ungdomspsykiatri- nye perspektiver og uanede muligheder* (2008) er ute i 6. opplag og er oversatt til svensk og norsk.

Pris: kr 100,- for medlemmer av NFFT
kr 125,- for ikke-medl.

Mat og drikke kjøpes i Litteraturhusets kafé i 1. etasje

Følg med på www.nfft.no
og på våre facebooksider.

Foreldrekompetanse

trygghet gjennom mestring, mestring gjennom omsorg

Kurslederutdanning i kommunikasjon og relasjonsbasert konflikthåndtering

Hvordan vi håndterer alle de små og store konfliktsituasjonene som oppstår i løpet av en vanlig hverdag med barn er avgjørende for atmosfæren og kvaliteten på relasjonen.

Vår kurslederutdanning i konflikthåndtering er basert på vårt mest praktiske og populære kurs for foreldre, og gir deg mulighet til å både utvikle dine egne ferdigheter i konflikthåndtering og undervise og veilede foreldre og ansatte.

Kurs om kommunikasjon og konflikthåndtering til foreldre og personalmøter?

Vi holder kurs i hele landet.

Les mer på www.foreldrekompetanse.no
eller kontakt oss på hans@foreldrekompetanse.no
for mer informasjon.

Medlemmer av NFFT får 10% rabatt på denne utdannelsen.

famlab.no

BLI MED PÅ

Famlab's seminarlederutdanning med Jesper Juul.

8 dager med kunnskap, inspirasjon, refleksjon og faglig felleskap.

Famlab holder kurs under foreldremøter og personalmøter i skoler, barnehager og skoler. Disse ledes av våre seminarledere som er utdannet av Jesper Juul. Vi arrangerer også kurs og seminarer om barns selvfølelse, grensesetting, relasjoner og kommunikasjon mm. Du har nå mulighet til å være med på dette, og delta i seminarlederutdannelsen med Jesper. Mange tar også denne utdannelsen uten å selv ønske å bli seminarleder, men er med for sin egen faglige og personlige utviklings skyld.

Besøk oss på www.famlab.no

Famlab er en organisasjon med utgangspunkt i Jesper Juuls forfatterskap og filosofi. Vi er en del av Familylab international og har Jesper Juul som faglig leder. Famlab tilbyr foreldre, familier og fagfolk informasjon og kunnskap som kan bidra til å skape bedre relasjoner og utviklingsbetingelser for barn, løse konflikter og håndtere utfordringer på en sunn måte.

Vil dere ha et seminar til deres foreldremøter eller personalmøter?
Se oversikt over våre seminar temaer på www.famlab.no og kontakt oss på post@famlab.no.

famlab.no

Medlemmer av NFFT får 10% rabatt på denne utdannelsen.

Multifamiljeterapi/ Flerfamiljeterapi Nordisk utbildning

UPPDRAGSUTBILDNING FRÅN LUNDS UNIVERSITET

7 kursdagar
7,5 högskolepoäng

Kursstart: 4 mars 2013

Kursavgift: 14.995 kronor exkl. moms.

Information och anmälan

www.education.lu.se/familjeterapi

NYE BØKER:

Redaksjonen kan ikke omtale alle bøkene vi får til gjennomsyn. Den som ønsker å anmelde en av bøkene får den til odel og eie.

Gyldendal 2012

Gro Johnsrud Langslet: LØFT ...

Denne boka framhever det beste og det verste ved LØFT. Forskjellene mellom god og dårlig praksis. For å belyse kontrastene tar forfatteren deg med på en erkjennelsesreise. Gjennom teori, praksiseksempler og invitasjon til egenrefleksjon vil du lære når LØFT ikke virker, og samtidig få se LØFT på sitt beste. ...

Gyldendal 2012

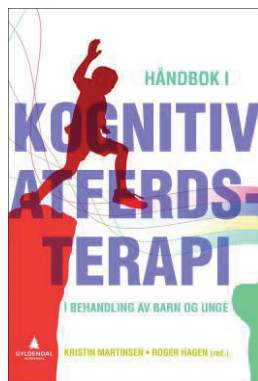
Per Jensen og Inger Ulleberg: Mellom ordene.

Kommunikasjon i profesjonell praksis. *Mellom ordene* handler om møtene mellom profesjonsutøvere og brukere av tjenester. I dette profesjonelle arbeidet står samtalen sentralt; samtaler med brukere, klienter og pasienter, samtaler med barn og deres foresatte og samtaler mellom fagfolk og kollegaer. Hvordan kan vi forstå kommunikasjon mellom mennesker? Kan kunnskap om kommunikasjon bidra til å forbedre profesjonell praksis? ...

Bli bokanmelder:

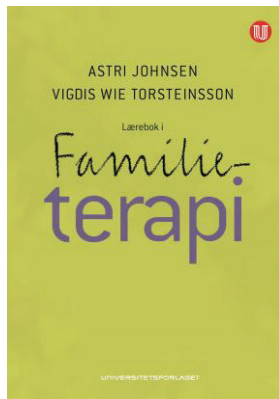
Kontakt redaksjonen: kariyk@online.no

Gyldendal 2012

Roger Hagen, Kristin Martinsen: Håndbok i kognitiv atferdsterapi i behandling av barn og unge.

Hvordan man kan bruke kognitiv atferdsterapi (KAT) i møte med de aller yngste klientene og ungdom som plages av ulike psykiske vansker? ...

Universitetsforlaget 2012

Astri Johnsen og Vigdis Wie Torsteinsson: Lærebok i familierapi

Forfatterne presenterer og drøfter hovedretningene i familierapifeltet sett i lys av dagens utfordringer, spesielt knyttet til hvordan de integrerer kunnskap om barn og ungdoms utvikling. De beskriver de forskjellige familierapeutiske retningene: Hva er deres historie, hvordan brukes de i dag, og hvilke utfordringer står de overfor i forhold til morgendagen? ...

Gyldendal 2012

Barry Duncan:

Bli en bedre terapeut

Kan terapeuter måle sin egen effektivitet og forbedre ferdighetene sine i løpet av samtale-timene?

INNHOOLD: METAFORUM 4-2012

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side, v Bente Barstad	4
Kryssord	24
Lyrisk hjørne	25

ARTIKLER:

<i>Hvorfor er livssynsspørsmål et privat anliggende i profesjonell praksis?</i> v/ Hilde Ingebrigtsen	6
<i>Om historier, språk og løsninger</i> v/ Kari Yvonne Kjølås	14

REPORTASJER og REFERATER:

<i>Om Journal of Family Therapy</i> v/ Pål Abrahamsen	20
<i>Familierapeutisk vind fra historiske Krakow</i> v/Alicja Olkowska	21

BOKOMTALER:

<i>"Åndelighet – mening og tro"</i> <i>Utfordringer i profesjonell praksis</i> Torill F. Danbolt og Grete Nordhelle v/ Hilde Ingebrigtsen	12
<i>"Inside out"</i> : Jenny Sjøstad Hagen v/ Hege Staalesen Larsen	22

INNKALLING TIL GENERALFORSAMLING v/ Styret i NFFT	26
---	----

Vedlegg til Metaforum 4-2012:
INVITASJON TIL ÅRSKONFERANSE
VETTRE 2013

Avsender:
Enerhaugen
familievernkontor
Smedgata 49 Tøyen
0651 Oslo

BALANSEKUNST

- mellom storm og stille

nfft

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI
ÅRSKONFERANSE & SEMINAR

30 års jubileum!

13. - 15. februar 2013

Thon hotell Vettre - Asker

- Plenumsforelesninger
 - Generalforsamling
 - Systemiske kafeer
 - Workshops
 - Kunstneriske innslag
- Underholdning og dans
 - Jubileumsmiddag
 - Sangkafé